Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47 йил чиқиши
№ 137 (13.093).
15 ИЮНЬ 1965 йил
СЕШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИГА, ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИГА

Украина Компартияси Марказий Комитети, Украина ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети Украина адабиёти ва санъати декадасини ташкил этиш ва ўтказиш соҳасида ғоят катта иш қилганликлари, декада қатнашчилари — қардош Украина вакилларига бутун ўзбек халқи сидқидилдан меҳмондўстлик кўрсатганлиги учун Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР ҳукуматига самимий миннатдорчилик изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССРда украин адабиёти ва санъатининг декадаси халқларимизнинг бузилмас бирлиги ва дўстлиги намойиши, ғолибона ленинизм идеяларининг чинакам тантанаси бўлди. Украин ёзувчилари ва санъат арбоблари Ўзбекистонда бўлган вақтларида Октябрь туфайли ўлкангизда рўй берган ажойиб ўзгаришлар билан танишдилар. Иқтисодий ва маданий турмушнинг турли соҳаларида қўлга киритилган зўр муваффақиятлар улуғ Ватанимиздаги эркин халқларнинг ижодкорлик чашмалари битмас-туганмас эканлигидан яққол далолат бериб турибди.

Украина Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турган унутилмас ўн кунни декада қатнашчилари асло унутмайдилар. Бу — чинакам зўр байрам, халқларимиз дўстлиги ва қардошлиги тарихидаги янги ёрқин саҳифа бўлди. Бу бирлик келажакда ўтказиладиган ана шундай самарали учрашувларда ривожланиб борсин ва ўзбек халқи билан украин халқининг дўстлигини янада мустаҳкамлашга хизмат қилсин, коммунистик жамият қуриш йўлида янгидан-янги муваффақиятларга руҳлантириб турсин!

УКРАИНА КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — УКРАИНА ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ — УКРАИНА ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ.

ПАХТАКОРЛИК — МАҒРУР ЯНГРАЙДИ

РЕСПУБЛИКА ҚИШЛОҚ МЕҲНАТКАШЛАРИГА МУРОЖААТ

АЗИЗ УРТОҚЛАР, ҲАМКАСБЛАР, ҚАДРЛИ ДУСТЛАР!

Биз сизларга шу хатни ёзишни зарур деб билдик. Уз фикр, истакларимизни қай йўсинда баён этишни кўп ўйладик, мулоҳазалар юритдик. Чунки, бизгача матбуотда машҳур пахта усталарининг кўпдан-кўп хатлари эълон қилинган. Бутун умри пахтачилик билан ўтган, ўз ҳаётини, пахтакорлик касб корини шонли меҳнати билан абадийлаштирган марҳум Мамажон отанинг муборак мактуби ҳали-ҳали эсимизда! Утган йили худди шундай вақтда Хоразмнинг мард ўғлони Искандар Юсупов матбуот орқали хат ёзиб, ҳаммамизни ҳаяжонга солди, қанча-қанча ёшларни пахтакорлик касбини улуғлашга, механизацияни эгаллаб олишга илҳомлантирди. Энди биз ҳам сизларга юрагимиздаги гапларни, орзуларимизни айтмоқчи, кези келганда баъзи маслаҳатларни бермоқчи бўлдик.

ПАХТАКОРЛИК — МАРДНИНГ ИШИ

Биз ҳамнафас бўлган, яшаётган, ижод этаётган нурли жамият — коммунизм диёрида ҳар бир дақиқа, ҳар бир соат қанчадан-қанча янгиликлар, воқеалар билан тўла. Озод меҳнатга асосланган Улуғ Советлар мамлакатида янгилик куртаклари ниш ураверади, ўсаверади, яшнайверади. Ўсиш, улғайиш, тараққиёт, ҳаётимиз қонуни.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қишлоқ хўжалигимиз тараққиёти йўлидаги зарур чора-тадбирларни белгилаб, бизга аниқ қўлланмалар берди. Пленумда ҳамма гап рўй-рост айтилди. Партиямиз қишлоқ хўжалигида аҳвол анча оғир ва мушкуллигини очиқ-ойдин эслатди. Дарвоқе, баъзан юқоридан кетма-кет буйруқлар бериларди, асосланмаган планлар, ўринсиз кўрсатмалар бўларди, бунинг устига дабдабабозлик, амалий иш ўрнига шовқин-сурон кўпроқ эди. Булар мўлжалдаги ишларимизни қилишга халақит берар, ўй-фикрларимизни чалкаштириб юборарди. Партиямизнинг март Пленуми ана шу нотўғриликларни қаттиқ қоралади, кишиларнинг ташаббус кўрсатиб ишлашига, маҳоратнинг, камолат ва ижодкорликнинг ошишига кенг йўл очиб берди. Пленум белгилаган тадбирлар зўр қизиқиш ва ҳавас билан амалга оширилаётганлигини ҳар биримиз кўриб-билиб турибмиз. Колхоз ва совхозларга кўрсатилаётган катта моддий ёрдамлар, янги машина, механизмлар, минерал ўғитларнинг кўплаб берилиши, қолоқ хўжаликлар зиммасидаги қарзларнинг бутунлай кечиб юборилганлиги, колхозчилардан олинадиган солиқларнинг камайтирилганлиги, деҳқончилик маҳсулотларининг харид қилиш нархлари оширилганлиги — мана буларнинг ҳаммаси қишлоқ меҳнаткашлари ҳақида қилинаётган ленинча меҳрибонлик, олий ҳимматликдир. Бизнинг ҳар биримиз бу катта ғамхўрликни бениҳоя қадрламоғимиз, уни муқаддас билмоғимиз зарур. Бу ғамхўрликка жон куйдириб меҳнат қилиш билан жавоб бериш бизнинг шарафли, улуғ инсоний бурчимиздир.

Пахтачилик бизнинг ота касбимиз, жонажон ишимиз. Пахтакорлик касби бизни эл-юртга танитди, қардошларимиз орасида обрў-эътиборимизни оширди. Пахтачилигимиз билан улуғ советлар оиласида муносиб ўрин олдик. Бу билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Биз ўз «оқ олтин»имиз билан пахтакор республикаларнинг олдинги сафларида бораётганлигимиз учун ҳам фахрланамиз. Республикамизнинг «оқ олтин» хирмони жуда катта. Бу йил 3 миллион 650 минг тонна пахта етиштиришимиз керак. Пахтачилигимизнинг ойдин йўли бор. Бу ёруғ йўлда туриб, ишлар ва яшар эканмиз бизнинг қимматли хом ашёмиз республикамизнинг қола берса бутун мамлакатимизнинг экономикасини кўтаришга хизмат қилишини равшан кўрамиз.

ПАХТА бизнинг миллий бойлигимиз, ўзбек халқининг ифтихоридир. Унинг майин ва нафис толаси қалбимиз қўри, кўзимиз нури, дўстлигимиз рамзи, бахт-толеимиздир. Биз ҳаётимизни, турмушимизни, бахт-саодатимизни, зеб-зийнатларимизни пахтасиз тасаввур этолмаймиз. Пахтамиз коммунизм қурилишига хизмат қилмоқда. Бу билан ҳаммамиз фахрланамиз, бошимиз кўкка етади. Бас, шундай экан, пахтачиликдек муқаддас ва олижаноб ишдан бирон кишининг четда туриши мумкин эмас. Биз иноқ ва дўст советлар оиласида яшаб, қардошларимиз билан бирга нафас олаётган эканмиз, ҳар биримиз шу оиланинг бахт-саодати учун курашмоғимиз, пахтакорлик шаънини ҳамиша пок тутишимиз, уни ҳамма вақт улуғлашимиз зарур.

Пахтакорлик. Бу ном чиндан ҳам мағрур янграйди. Пахтачилик — ҳар қандай қийинчиликларга ҳам бардош бера оладиган марднинг касби. Шунинг учун ҳам бу касбга енгил-елпи қараш бизга ярашмайди. Касбини севган пахтакор элини, юртини, халқини ҳам севади.

ҚАЛБИМИЗ ҚЎРИ, МЕҲРИМИЗ ЗИЁСИ

Пахтачилигимиз истиқболи кенг, имкониятларимиз етарлича бор. Пахтачилигимиз комплекс механизациялаш йўлидан дадил олға бормоқда. Бу эса арзон ва сифатли пахта етиштиришда катта имкониятлар яратиб беряпти. Уч йилдирки, пахта тайёрлаш юзасидан олган мажбуриятимизни сурункасига бажаряпмиз. Ҳар йили Ватан хазинасига ўзбек пахтасининг қўшимча тонналарини тўкяпмиз. Демак, Совет диёрининг қардошлик оиласида ўз интернационал бурчимизни, ватанпарварлик бурчимизни садоқат билан бажаряпмиз. Бу йил ҳам ниятимиз, орзуларимиз катта. Ҳиммат камарини яна ҳам маҳкам боғлаганмиз. Модомики, КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми бизларни янги марраларни эгаллашга чорлаган экан, бутун кучимизни, ижодимизни янада кўпроқ ишга солмоғимиз керак.

Бу йил чигит экишда ҳақиқатан ҳам уюшқоқлик кўрсатдик, вақтдан ютдик. Ҳозир катта майдонларда ўсимлик текис ривожланяпти. Ҳозиргача иккинчи парваришни тугаллаб, учинчи парваришни бошлаган машъал хўжаликлар, районлар анчагина бор. Уларнинг ғўзалари текис шоналаб, гул ҳам кўрсатди. Лекин ҳар йили табиатнинг ўзига хос инжиқликлари бўлади. Деҳқон йилномасида фасллар бирин-кетин қулай келганини эслаш қийин. Баъзан усти-устига ёғингарчилик бўлади, баъзида ҳаво қуруқ келиб, сув камчил бўлади, баъзан эса зарарли ҳашарот кўп тарқалиб кетади. Хуллас деҳқоннинг ташвиши оёқ тагидан чиқиб туради. Бу йил ҳаво қуруқ келди, сув камчил. Бунинг устига кўп хўжаликларда ғўзалар яхши парвариш қилинмаяпти, озиқлантириш, суғориш ва культивация ўртасида узилиш юз беряпти. Экинимиз умри саноғлик. Вақт — бахт ўлчови дейдилар. Ёш ғўзани чанқатиб қўйсангиз, уни кейинчалик ўнглаб олиш учун Сизга қўшимча вақт берилмайди. Бегона ўт айниқса хавфли. Қатор ораларни культивация қилмай, тупроқни қотириб, зичлатиб қўйсак ўсимлик яхши ўсолмайди, тез ҳосилга кирмайди. Ҳосилнинг онаси — минерал ўғитни обй-тобида солмасак катта бойлигимиз ҳавога учиб кетади. Экинни ҳашаротга олдирсангиз, ҳосилга путур етади. Биз экин майдонларини, ҳар бир қатор, ҳар бир уяни синчиклаб кўздан кечириб туришимиз зарур. Бирор туп ниҳолимизни зарарли ҳашаротга ем қилиб қўймайлик. Бунинг учун профилактика тадбирларини зийраклик билан амалга оширишимиз керак. Бинобарин, ҳозирги вазият ҳар биримизни жиддий ташвишга, ҳаяжонга солмасдан қўя олмайди.

ПАХТАКОР ДУСТЛАР, АЗИЗ АКАЛАР, ОПА-СИНГИЛЛАР! Ҳозир гектарлар, қаторлар ҳақидагина эмас, ҳар бир уядаги ўсимлик тақдири тўғрисида ўйлайдиган, қайғурадиган пайт. Озгина бўлса ҳам бепарволик, эътиборсизлик ҳосил тақдирига ёмон таъсир этади. Ҳар бир туп ғўзани қалбимиз қўри, ақлимиз зиёсини тўкиб парвариш қилайлик. Мирзачўлга биринчилардан бўлиб от солган марҳум Ғанишер Юнусов «менинг олтита болам бор, еттинчиси пахта» деган эди. Бу гапда қанчалик маъно, меҳр бор-а! Пахта нуридийдамиз, уни азиз фарзандимиздек ардоқлайлик, ўстирайлик, вояга етказайлик.

Механизация — пахтачилигимиз истиқболи, келажаги. Биз ҳозир техника тараққиёти даврида, химия мўъжизалари даврида, кетмон умри тугаб бораётган, пахтачиликда, умуман деҳқончиликда, чорвачиликда ҳамма ишлар машиналар гарданига юклатилаётган даврда, фан-техника юксак чўққиларга кўтарилаётган даврда, деҳқончилик маданияти ўсиб, ривожланаётган даврда яшамоқдамиз. Демак, экономиканинг тараққиёт даражаси одамлардан кўп нарсаларни билишни, хилма-хил машиналарни яхши идора қила олишни талаб этади. **Биринчи навбатда кекса пахтакорнинг ўринбосарлари азамат ёшлар механизаторлик, агрономлик, шоферлик касбини эгалласинлар. Машиналар карвонини шулар бошқаришсин!** Энди тракторларни, агрегатларни бошқаролмай лол бўладиган вақтлар ўтиб кетди. Машина деҳқоннинг дўсти, мадалкори. Бас шундай экан, ҳар бир тракторни, ҳар бир культиваторни, ҳар бир ўғитлагични, қўлимиздаги, ихтиёримиздаги ҳар бир машинани, «зангори кема»ларни кўз қорачиғидай асрайлик, авайлаб ишлатайлик. Бепарволик, хўжасизлик, эҳтиётсизлик орқасида туппа-тузук машинани бузиб қўйиш, уни қаровсиз қолдириш колхозга ҳам, ўзимизга ҳам зарар эканини яхши ўйлаб кўрайлик! **Чопиқ тракторлари узлуксиз ва унумли ишласин, қатор оралари бир хил кенгликда, мумкин қадар чуқурроқ культивация қилинсин.** Ҳадемай, ғўзалар бўй чўзиб, шохлари ҳар тарафга қараб бир-бирига туташиб кетади. Бундай пайтда машиналарни ниҳоятда эҳтиёткорлик билан бошқариш керак. Пахта териш машиналарини теримга шай қилиб қўяйлик!

ҚАТРА СУВ — ТАБАРРУК

Сув — ғўзанинг қони, жони деймиз. Жуда тўғри. Унинг ҳар қатраси табаррук. Бу йил сувга ташналик айниқса сезилмоқда. Дарёларда, сойларда, каналларда, жилғаларда сув ўтган йилларга қараганда анча кам. Шу сабабдан ҳам ҳар бир томчи сувнинг қадрига етишимиз керак. Ҳозирги вазиятни, аҳволнинг оғирлигини ҳисобга олиб, Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш ҳақида махсус қарор қабул қилдилар ва бу масала ҳаёт-мамот иши, Ватанга 3 миллион 650 минг тонна пахта етказиб беришдек улуғ вазифани ҳал этишнинг асосий омили, деб уқтирдилар. **Колхоз, совхозларнинг раҳбарлари, агрономлари, ирригаторлар, механизаторлар, бўлим ва бригадаларнинг бошлиқлари, колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, сув техниклари сув тўғрисида ўйласинлар, сувдан энг кўп тежаб фойдаланишга, илғор агротехника усулларини тўғри, вақтида қўлланишга ҳар соат, ҳар минут жиддий эътибор берсинлар, парвариш ва озиқлантиришни суғориш билан қатъий боғлаб олиб борсинлар.**

Сувчи даланинг соҳибкори, ғўзани яшнатувчи, механизаторнинг йўлдоши. Механизаторнинг иши сувчининг меҳнати билан кўзга ташланади. Механизатор қаторларни яхши культивация қилса ва озиқлантирса-ю, экин қониб сув ичмаса қилинган ишдан нима фойда! Бизда ўзларига бириктиб қўйилган далаларнинг шароитини, ернинг паст-баландлигини, тупроқнинг сувни сингдириш хусусиятларини яхши билиб олган ва сувнинг эгатларга бир меъёрда тараб, бутун майдоннинг текис намланишини таъминлаётган илғор сувчилар кўп. Улар ўз ҳузур-ҳаловатларидан кечиб, кунларни тунларга улаб, ҳамма ором олаётган кечаларда худди чегарада турган, сергак соқчидек иш тутмоқдалар. Сувчининг меҳнати ниҳоятда оғир, нозик, ниҳоятда масъулиятли. Шу кеча-кундузда унинг ташвиши катта, вақти зиқ. Шунинг учун сувчиларнинг ишини сменали ташкил этиш, улар тўғрисида ғамхўрлик кўрсатиш, тунги сувчиларни фонарлар билан таъминлаш, энг яхши сувчиларни моддий жиҳатдан рағбатлантириб туриш — колхоз ва совхоз раҳбарларининг энг муҳим вазифасидир. Ҳар бир хўжаликда бутун умрини сувчилик билан ўтказаётган кекса, тажрибакорлар бор. Уларнинг ўринларини босадиган издошлар қани энди кўплаб бўлса. **Бизнинг тилагимиз бундай: ёшлар, ўсмирлар кекса авлоднинг ҳунарини вақти-соатида ўрганиб олинг, уларнинг этагидан маҳкам тутинг. Ҳамма ерда жонкуяр ёшлардан кўпроқ сувчилар бўлсин!**

МУСОБАҚАНИНГ МАҚСАДИ — УМУМИЙ ЮКСАЛИШГА ЭРИШИШДИР

Икки оғиз гап мусобақа ҳақида. Кишиларнинг ўзаро ёрдами, ҳамкорлиги, ўртоқларча қўллаб-қувватлашига асосланган мусобақа ҳамма вақт яхши самаралар бераверади. Қардош пахтакор республикалар, областларимиз, районлар, колхоз ва совхозлар, бўлим ва бригадаларимиз ўртасидаги мусобақа ҳаммамизнинг умумий, ҳаётий ишимизга айланди. Лекин мусобақа юзакичилик, гапдонлик, вайсақилик, кўзбўямачиликдан йироқ бўлиши керак. **Мусобақа шартларига имзо чекишдан мақсад умум ишда ғалабага эришишдир. Мусобақада бир-биримизни қўллаб-қувватлайлик, яхши ишларимизни ҳасад қилмай, эринмай ўрганайлик, бир-биримизга, айниқса кейинда қолаётганларга кўпроқ кўмаклашайлик, сахий, бағри кенг, самимий деҳқон ҳеч вақт ўз тажрибасини бошқаларга ўргатишдан чарчамайди! Мусобақа шартларининг қандай бажарилаётганлигини билиб туришнинг энг яхши усули ўзаро текширишлардир.**

Эрта, индин ҳамма жойда — мусобақадош областлар, районлар, хўжаликлар ўртасида ана шундай текширишлар бошланади. Лекин бу текширишлар юзаки ўтказилмаслиги керак. Текшириш давомида яхши ишларни ўрганайлик, ғўза парваришидаги хатоларни, нуқсон ва камчиликларни дадил очиб ташлайлик, танқид ўтини кучайтирайлик, айбдорларни тартибга чақирайлик, текшириш якунларини кенг муҳокама қилайлик.

Иззат-ҳурматимиз яхши ишлаётганларга, аҳдига вафодор паҳлавон ўғил-қизларимизга, дастурхонимиз тўри шуларники! Уларнинг ишини, меҳнатини қадрлаймиз. Лекин республикамиз ерлари катта, область, районлари олис бўлганиданми, кўпгина жойларда ўз колхоз, совхозларида, бригада, звеноларида нур сочиб турган машъалларни, янги новаторларни танимаймиз, уларнинг ишларидан хабарсиз қоламиз. Деярли ҳаммага таниш, узоқ йиллар давомида ном чиқариб келаётган айрим машъаллларнигина биламиз. Биз уларни эъзозлаймиз, уларга эргашамиз, улардан ибрат оламиз. Аммо гапимизнинг бошқа томони бор. Пахтакорлик оммавий қаҳрамонликлар яратди, кишиларни улуғлади. Яқиндагина севикли Ўзбекистонимизнинг, Ўзбекистон Компартиясининг шонли қирқ йиллик тўйида қанчадан-қанча пахта усталарининг кўксига қаҳрамонлик юлдузлари тақилди. Неча юзлаб, неча минглаб кишилар орденларга эга бўлдилар. Булар ва буларга ўхшаганларни ҳамма билсин ва яқиндан танисин. Янги-янги қаҳрамонлар ҳамма жойда донг тарата берсин, уларнинг номлари, ишлари мадҳ этилаверсин. Бу ўринда газета, журналларимиз, радио, телевидениемиз кўпроқ хизмат қилар деган умиддамиз.

КОММУНИСТЛАР — СИЁСИЙ ЖАНГЧИЛАР

Коммунистлар ҳамма жойда етакчи, маслаҳатгўй, ташкилотчидирлар. Улар одамлар билан ҳамнафас, ҳамдард бўлиб, пахта фронтининг ҳамма жабҳаларида етакчилик қилмоқдалар. Коммунистлар пахта учун курашда шахсий намуна кучини, ташаббус ва ташкилотчилик кучини кўрсатаётган етакчи кишилар, омманинг саркардаларидирлар. Улар қаерда иш оқсаса, сусткашлик, оғир вазият юз берса ўша ерда бўладилар. Унинг иродаси айниқса оғир участкалардаги аҳволни яхшилашда яққол кўринади. Шу сабабдан ҳам улар ҳамиша пахтакорлар қалбида ғайрат учқунларини алангалатиб, уларга улуғ мақсад сари қанот беряптилар. **Ҳозир пахта фронтида жанговар кураш кетаётган бир пайтда барча коммунистлар, колхоз, совхоз бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари, қишлоқ райкомларининг ходимлари чинакам сиёсий жангчилар, чинакам сиёсий командирлар, чинакам сиёсий тарбиячилар даражасида бўлсинлар, тер тўкиб меҳнат қилаётган кишиларнинг кўнглини топа билсинлар, уларнинг турмуши, оилавий аҳволи ва меҳнат жараёнини яхши билсинлар, дала ишларининг боришини доим кузатиб турсинлар. Уларнинг ўрни қайноқ ҳаёт ичида, пахта фронтида! Улар хўжаликнинг ҳамма соҳаларига ўткир таъсир ўтказа билсинлар, ҳамма масалаларни партиявий принципда туриб, ўз вақтида, ўз жойида конкрет ва тез ҳал этсинлар.**

Энди бошқа гапимиз ҳам бор. Партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари, колхоз раислари, совхоз директорлари орасида шундай кишилар ҳам учраб турадики, улар кишилардан кўпроқ ишлашни, вақт билан ҳисоблашмасликни, топшириқни бир илож қилиб бўлса ҳам бажаришни, кўпроқ маҳсулот етказиб беришни талаб қиладилар-у, бироқ меҳнаткашларнинг эҳтиёжларини қондириш ҳақида ўйламайдилар. Раҳбар ходим бошқалардан иш талаб қилиш билан бирга меҳнаткашнинг яхши ишлаши учун шароит ҳам яратиб бериши, унинг эҳтиёжлари ҳақида ғамхўрлик кўрсатиши зарур. Яхши, уқувли, меҳрибон раҳбар меҳнат аҳлининг эҳтиёжлари ҳақида ўйлайди. Далада иссиқ овқат, иссиқ чой тайёрланяптими, дўконларда ҳамма нарса муҳайёми, дала шийпонларида телевизор, радиоприёмниклар ишлаб турибдими, кино-концертлар кўрсатиляптими, болали оналар иш соатларида ўз нуридийдаларидан хотиржамми, колхозчиларга, совхоз ишчиларига ёзнинг мева-чевалари инъом этиляптими, қизиқарли лекция ва суҳбатлар ўтказиляптими? Булар ҳақида ўйлаш ҳар бир партия ва совет ходимининг, колхоз ва совхоз раҳбарининг кундалик иши, ҳаммадан зарур вазифаларидир.

Азим Сирдарё, жўшқин Амудек мавж ураётган, уфқ билан туташиб кетган, қайноқ қалбларни севинч ва қувончларга тўлдираётган, мардлик ва жасоратга чорлаётган зумрад далаларга, сахий ерларга боқинг! Қандай гўзал ва мунаввар! Бу ҳаммамизнинг кураш майдонимиз, бу ҳаммамизнинг қаҳрамонлик ва мардлик кўрсатадиган жойимиз. Ҳаммамизнинг ризқи-рўзимиз, бойлигимиз шу ерда, шу далада! Пахта дея яшаяпмиз, нафас оляпмиз, шу пахтамиз билан шон-шараф топяпмиз.

Ҳамма пахта учун, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш учун курашга!

Аҳмаджон ОДИЛОВ — Фарғона область, Поп районидаги Ленин номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Собиржон СИДДИҚОВ — Сирдарё область, Жиззах районидаги «Пахтакор» совхозининг бўлим бошқарувчиси, Қизбиби ҲУСАНОВА — Бухоро область, Ғиждувон районидаги Ленин номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ридвон ЧКИ — Тошкент область, Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози комплекс механизациялашган звеносининг бошлиғи, республикада хизмат кўрсатган механизатор, Қурбон ҲАҚБЕРДИЕВ — Қашқадарё область, Шаҳрисабз районидаги Энгельс номли колхоз раиси, Отамурод ХУДОЙНАЗАРОВ — Сурхондарё область, Денов районидаги «Ҳазорбоғ» совхозининг механизатори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ҳалима ҲОШИМОВА — Хоразм область, Ҳазорасп районидаги «Коммуна» колхозининг механик-ҳайдовчиси, республикада хизмат кўрсатган механизатор, Шомурод МУСАЕВ — Қорақалпоғистон АССР «Кенес» совхозининг звено бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ҳалимжон МИРЗАКАРИМОВ — Андижон область, Чуст район қишлоқ хўжалик бошқармасининг агрономи, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном, Суяр ТОЛМАСОВ — Самарқанд область, Нарпай районидаги Карл Маркс номли колхоз комплекс механизациялашган звеносининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ШВЕЦИЯ БОШ МИНИСТРИ ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНИ

Совет ҳукуматининг таклифига биноан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Швеция Бош министри Таге Эрландерни ўтган якшанба куни Ўзбекистон пойтахти хушнудлик билан кутиб олди.

Бош министр ва унинг рафиқаси билан бирга лавозимсиз министр У. Пальме, Швециянинг Совет Иттифоқидаги элчиси Г. В. Ярринг, Швеция ташқи ишлар министрлигининг бош секретари Л. Бельфраге, статс-секретарь, Бош министр канцеляриясининг бошлиғи В. Польссон, Швеция Ташқи ишлар министрлиги сиёсий бўлимининг бошлиғи П. Бергстрем, Швеция Ташқи ишлар министрлиги матбуот бўлимининг бошлиғи С. Сундфельдт, Швеция Ташқи ишлар министрлиги сиёсий бўлими бюросининг директори Г. Хамильтон ва бошқалар келдилар.

СССР министри Б. П. Бешчев, Совет Иттифоқининг Швециядаги элчиси Н. Д. Белохвостиков, СССР Ташқи ишлар министрлиги Скандинавия мамлакатлари бўлимининг мудири А. В. Захаров, СССР Ташқи ишлар министрлиги Протокол бўлими мудирининг ўринбосари В. В. Карягин мамлакат бўйлаб сафарда ҳурматли меҳмонга ҳамроҳлик қилмоқдалар.

Тошкент аэропорти Швеция, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР байроқлари билан безатилган эди. Швеция ҳукумати бошлиғини кутиб олиш учун Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри С. О. Азимов ва республиканинг бошқа раҳбар ходимлари, жамоатчилик вакиллари, журналистлар бу ерга келишди.

Шу куниёқ Швеция Бош министри Таге Эрландер Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Р. Қурбонов ҳузурида бўлди. Р. Қурбонов ва Т. Эрландер ўртасида дўстона суҳбат бўлиб ўтди.

Шундан кейин Таге Эрландер Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. С. Насриддинова ҳузурида бўлди.

13 июнь куни кечқурун Таге Эрландер ва унга ҳамроҳ бўлган кишилар Алишер Навоий номли театрда «Дон Жуан» балетини томоша қилдилар.

* * *

Швеция Бош министри Таге Эрландер Ўзбекистонга келган кунининг эртасига Самарқандга борди. Швеция ҳукуматининг бошлиғи бир неча соат мобайнида шаҳар билан танишди.

Швеция Бош министри ва унинг ҳамроҳлари Тошкентга қайтиб келганларидан кейин тўқимачилик комбинатини бориб кўрдилар.

Шундан кейин Швеция ҳукуматининг бошлиғи Тошкент бўйлаб сайр қилди. Ўзбекистон пойтахтида шаҳар хўжалигини ривожлантириш, уй-жой қурилиши соҳасида қилинаётган катта ишлар унинг эътиборини жалб этди. Швециялик меҳмонлар «Пахтакор» ва «Черноморец» футбол командаларининг матчини томоша қилдилар.

Кечқурун Ўзбекистон ССР ҳукумати Швеция Бош министри Таге Эрландер шарафига зиёфат берди. Зиёфат дўстона вазиятда ўтди. (ЎзТАГ).

МОСКВАДА СОВЕТ—ШВЕД ВИСТАВКАСИ ОЧИЛДИ

Совет Иттифоқида расмий визит билан меҳмон бўлиб турган Швеция бош министри Таге Эрландер 12 июнда рафиқаси билан А. С. Пушкин номидаги тасвирий санъат музейига борди. Бу ерда иккала мамлакат ўртасидаги 1000 йиллик муносабатларни характерлаб берувчи тарихий ҳужжатлар ва санъат асарларининг совет—швед қўшма виставкаси тантанали равишда очилди.

...Музей биносига кираверишда Швеция ва Совет Иттифоқи давлат байроқлари ҳилпираб турибди. Лавозимсиз министр У. Пальме, Швециянинг СССРдаги элчиси Г. Ярринг, Швеция ташқи ишлар министрлигининг бош секретари Л. Бельфраге, статс-секретарь, бош министр канцеляриясининг бошлиғи В. Польссон, Швеция ташқи ишлар министрлиги сиёсий бўлимининг бошлиғи П. Бергстрем, Швеция ташқи ишлар министрлиги матбуот бўлимининг бошлиғи С. Сундфельдт, шунингдек Швеция давлат архивининг бош директори О. Кромнов, Швеция ташқи ишлар министрлиги архивининг директори В. Карлгрен, Швеция миллий музейининг директори К. Нурденфальк ва бошқалар виставканинг очилишига бош министр билан бирга келдилар.

Совет томонидан СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, СССР министрлари Б. П. Бешчев ва П. К. Романов, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари М. В. Зимянин, СССР маданият министрининг ўринбосари Г. И. Владикин, СССРнинг Швециядаги элчиси Н. Д. Белохвостиков, СССР Ташқи ишлар министрлиги бўлимининг мудири М. В. Захаров, СССР Ташқи ишлар министрлиги тарихий-дипломатик бошқармасининг бошлиғи И. Н. Зёмсков ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Музейнинг бош сақловчиси А. А. Губер тўпланганларни табриклади.

СССР Министрлар Совети Матбуот давлат комитетининг раиси СССР министри П. К. Романов виставкани очиш маросимида нутқ сўзлаб, шуни таъкидладики, совет—швед қўшма виставкаси кўп асрлар мобайнида ва айниқса сўнгги 150 йил давомида халқларимиз ўртасидаги турли-туман муносабатлар қандай ривожланиб борганлигини кўрсатади. Виставкага қўйилган экспонатлар иккала мамлакат ўртасидаги сиёсий муносабатлар тарихи тўғрисида ҳам, шунингдек азалдан давом этиб келаётган ўзаро манфаатли савдо-сотиқ тўғрисида ҳам ҳикоя қилади, фан, маданият ва санъат соҳасидаги алоқаларни кўрсатиб беради.

Швеция СССР билан дипломатия муносабатлари ўрнатган ва бизнинг давлатимиз билан ўзаро манфаатли иқтисодий ва маданий алоқаларни йўлга қўйишга киришган дастлабки мамлакатларнинг бири бўлганлиги совет кишиларининг эсида,— деб таъкидлайди ўртоқ Романов. Иккинчи жаҳон уруши йилларида, Швеция учун жуда катта хавф туғилган пайтда, фашистлар Германияси агрессиясининг қора булутлари Швециянинг шаҳар ва қишлоқларини ҳам қамраб олиш хавфи туғилган пайтда, Совет Иттифоқи бу мамлакатнинг традицион бетарафлигини қаттиқ ҳимоя қилиб чиққанлигини ҳам тарих унутмайди.

Иккала мамлакат ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатлари тарихи саҳифалари қанчалик ранг-баранг ва бой бўлмасин, деб таъкидлади ўртоқ Романов, келажак тўғрисида ўйламоқ керак. Зотан ўтмишда мамлакатларимиз ва халқларимизни бирлаштириб келган нарсаларнинг ҳаммасини эслатиб ўтиш бу ишда фойдали бўлиши мумкин.

Швеция министри У. Пальме ўзининг жавоб нутқида шуни айтдики, швед—рус ва швед—совет тинч муносабатларининг минг йиллик тарихи ғоят кўп қиррали бўлиб, унда ёрқин саҳифалар кўп. Виставка бунинг ишончли далилидир.

Савдогарлар ва ҳунармандлар, савдо вакиллари ва сайёҳлар, олимлар, рассомлар ва артистлар, ёзувчилар ва музикачилар,— деди министр,—уларнинг ҳаммаси мамлакатларимиз ўртасидаги доимий ҳамкорликка ҳисса қўшиб келдилар. Кейинги эллик йил мобайнида ана шу ўзаро фойдали ва самарали ҳамкорлик тағин ҳам кўпроқ кенгайди ва мустаҳкамланди.

Биз шунга хурсандмизки,— деди министр,— бизнинг кўп асрлик тинч муносабатларимиз тарихи ўтган йили Швеция жамоатчилигига намойиш қилиб кўрсатилганидек, ҳозир совет кишиларига конкрет тарзда намойиш қилинмоқда. Стокгольмдаги айни шундай виставка зўр қизиқиш билан кутиб олинган эди.

У. Пальменинг айтишича, Москвада очилган виставка Швеция ва Совет министрликлари ҳамда маданий муассасалари биргаликда қилган ишнинг натижаси бўлиб, иккала мамлакат ўртасидаги маданий ҳамкорликнинг яна бир воситасидир.

Ҳозир бўлган кишилар тарихий ҳужжатлар, расмлар ва бошқа санъат асарларининг бой тарихий ҳужжатлар коллекцияси тўпланган виставкани зўр марок билан томоша қилдилар.

В. И. Лениннинг Стокгольмда бўлиши билан алоқадор материаллар қўйилган залда томошабинлар узоқ вақт туриб қолишди. Ноёб фотографияларда Владимир Ильичнинг турли даврларда Швецияга борганлиги, В. И. Лениннинг Стокгольмда онаси билан сўнгги учрашуви муносабати билан онасига ёзган мактублари, 1932 йилдан тортиб 1940 йилгача бўлган давр ичида улуғ доҳийнинг швед тилида нашр этилган асарлар тўплами ва Совет Иттифоқи халқларига ҳам, Швеция халқига ҳам баббаравар азиз бўлган бошқа кўпгина ҳужжатлар акс эттирилган. (ТАСС).

АВТОТРАНСПОРТ ЭКОНОМИКАСИ МАСАЛАЛАРИ

ЮК АВТОМОБИЛЛАРИДАН УНУМЛИ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

Автомобиль транспорти транспортнинг бошқа турларига нисбатан жадалроқ ривожланмоқда. Бунинг боиси шундаки, автомобиль транспортининг «қўл-оёғи чаққон», нисбатан камроқ капитал маблағ сарфланади, юкни ҳали у транспортга, ҳали бу транспортга ортиб-тушираверишга ҳожат йўқ. Автотранспортнинг шу афзаллиги туфайли республика халқ хўжалиги юкларининг 90 проценти машиналарда ташилмоқда.

Эндиликда умум фойдаланишдаги автомобиль транспорти тармоқларини ривожлантиришга катта аҳамият берилмоқда. Республикамизда ҳам кейинги йилларда умум фойдаланишдаги автомобиль транспорти тармоқлари тез ўсмоқда. Кейинги ўн йилда (1953 — 1963 йиллар) умум фойдаланишдаги автомобиль транспортида юк ташиш ҳажми 23,4 марта, юк обороти эса 17,5 марта кўпайди.

Автомобиль транспортининг ишини янада яхшилаш, илғор усулларни кенг жорий этиш автохўжаликларни йириклаштириш билан чамбарчас боғлангандир. Автомобиль транспорти кўпгина ташкилот ва идораларга бўлиб юборилган эди. Машиналар айрим корхоналар, қурилишлар ва идоралар қарамоғидаги майда-чуйда автохўжаликлар қўлида эди. Энди автохўжаликларни йириклаштиришга жазм этилди. Кўпгина иттифоқдош республикалар, мамлакатимиздаги йирик шаҳарларда ягона умум фойдаланишдаги автотранспорт ташкилотлари барпо этилди. Бу ташкилотлар халқ хўжалиги тармоқларининг заказларини бажармоқдалар.

Аммо шунга қарамасдан, автомобиль транспорти халқ хўжалигининг муттасил ўсиб бораётган талабларидан орқада қолмоқда. Автомобиль транспортида юк ташиш ҳанузгача ҳам қимматга тушмоқда. Жумладан, фақат бизнинг республикамиздагина юк ташиш учун йилига 215 миллион сўм сарфланмоқда. Булардан ташқари, автохўжаликлар ишида, юк ташишни уюштиришда кўп нуқсонлар бор.

Автомобиль транспортидан фойдаланишни яхшилаш бир-бири билан чамбарчас боғланган бир қанча масалаларни ҳал этишни талаб этади. Зотан, юк ташиш миқёси ва транспорт харажатлари саноатимиз қандай автомобиллар ишлаб чиқараётганлигига, бу автомобилларни ишлатиш ва ремонт қилиш қандай уюштирилганлигига, йўлларнинг аҳволига боғлиқдир.

Бу мақолада ана шу масалаларнинг ҳаммасига батафсил тўхтаб ўтишнинг имкони бўлмаганлиги сабабли, биз фақат бир масалага, яъни ҳаракатда бўлган автомобиль транспортидан унумлироқ фойдаланиш масаласига тўхталиб ўтамиз. Ҳаракатда бўлган автомобилдан унумли фойдаланиш шарофати билан халқ хўжалиги юкларини ташиш таннархи камаяди. Шу боисдан ҳам халқ хўжалигида транспортга камроқ маблағ сарфланади.

Ўз навбатида ҳаракатдаги автомобиль транспортидан унумлироқ фойдаланишга юк оладиган ва юк юборадиган ташкилотлар ўзаро қанча масофада жойлашганлиги, улар билан автохўжаликлар орасидаги масофа, юк ташишни уюштириш, юк асосан қайси томонларга жўнатилаётганлиги, қандай юк ташилаётганлиги таъсир кўрсатади. Демак, ҳаракатдаги юк автомобилларидан фойдаланишни яхшилаш учун ана шу факторларни эътиборда тутиш даркор. Аммо ҳозир республика миқёсида амалда бўлган тартиб шароитида ана шу факторларни инобатга олиш амалда мумкин бўлмай турибди.

Шунинг учун ҳам кейинги ўн йил (1953 — 1963 йиллар) ичида ҳаракатдаги автомобиль транспортидан фойдаланиш коэффициенти деярли ўсмади. 1964 йилда эса бу кўрсаткич 1953 йилдагига нисбатан ҳатто 5 процент пасайди. Агар республика миқёсида ҳаракатдаги юк автомобиль транспортидан фойдаланиш коэффициентини бир процент юқори кўтарсак, юк ташиш таннархи ўртача 0,5 процент арзонлашган, меҳнат унумдорлиги 0,9 процент кўтарилган бўлур эди. Ҳаракатдаги юк автомобилларидан ёмон фойдаланилаётганлигининг асосий сабаби, бизнинг назаримизда, юк автомобилларининг турли-туман ташкилотларга тарқатиб юборилганлигидадир. Автотранспорт ишига ягона раҳбарлик бўлмаганлиги оқибатида умум фойдаланишдаги автохўжаликларнинг автомобиллари билан бир қаторда турли министрликлар ва идораларга қарашли автотранспорт бир вақтнинг ўзида бир манзилга қатнайверади. Улар орасида юк ташиш юзасидан келишув йўқ. Бунинг оқибатида юк ортиб бориб, бўш келиш ҳоллари учраб туради. Шу боисдан ҳам ҳаракатдаги юк автомобилларидан фойдаланиш коэффициенти йилдан-йилга пасайиб кетмоқда. Агар бу кўрсаткич, умуман республика халқ хўжалигида 1959 йилда 53,5 процентни ташкил этган бўлса, 1963 йилда 49,4 процентни, 1964 йилда 48,8 процентни ташкил этди, яъни 5 йил ичида 9 процент тушиб кетди. Бундан буён бу аҳволга энди тоқат қилиб бўлмайди.

Бутун мамлакатда кейинги 10 йил ичида автомобиль хўжаликларини йириклаштириш борасида кўп иш қилинди. Аммо бизнинг республикамизда юк автомобиллари турли ташкилотлар қўлида сочилиб ётибди. Республика Марказий статистика бошқармасининг маълумотларига кўра, 1964 йилда республикадаги юк автомобиллари 80 та ташкилот ва идоранинг қўлида бўлган. Шуниси ажабланарлики, республикадаги автомобиль хўжаликларининг йигирма бештасидан биттасида 100 ва 100 дан ортиқ машина бор. Ўрта ҳисобда эса республикадаги ҳар бир автомобиль хўжалигига бор-йўғи 19 тадан юк машинаси тўғри келади.

Республикадаги юк автомобилларининг 40 проценти Халқ хўжалиги кенгаши, Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги ҳамда Қурилиш министрлиги ихтиёридадир. Ана шу министрликлар ихтиёридаги машиналардан ҳам турлича фойдаланилмоқда. Масалан, Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги ҳамда Халқ хўжалиги кенгаши қарамоғидаги автомобиллардан фойдаланиш коэффициенти бир хил — яъни 52,4 процент бўлса ҳам, умум фойдаланишдаги авто транспортда юк ташиш Халқ хўжалиги кенгашига қарашли машиналарда юк ташишга нисбатан 20 процент арзонга тушмоқда. Бунинг боиси шундаки, Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлигига қарашли юк автомобилларининг техника иқтисодий кўрсаткичлари Халқ хўжалиги кенгашига қарашли машиналарнинг техника-иқтисодий кўрсаткичларига нисбатан, шунингдек бошқа идоралар қарамоғидаги машиналарнинг техника-иқтисодий кўрсаткичларига нисбатан анча яхшидир.

Шуни таъкидлаб ўтиш керакки, **республика Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги қарамоғида Ўзбекистондаги жамики юк автомобилларининг 22 проценти тўпланган. Улар билан эса республикадаги жамики халқ хўжалиги юкларининг 70 проценти ташиб берилмоқда.** Бу шундан далолат берадики, Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги ташкилотлари ўзининг юқори малакали ишчи ва инженер-техник ходимлари ёрдамида ҳамда халқ хўжалиги юклари ташишнинг марказлашган усулини қўллаиб, юк автомобилларидан унумлироқ фойдаланмоқда.

Республика халқ хўжалигини жадал ривожлантириш манфаатларини кўзлаб, автомобиль транспортини ягона бир ташкилотга бўйсундириш мақсадга мувофиқ бўлур эди. Автомобиль транспортидан республика Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги қарамоғида яхши фойдаланилаётганлиги ана шундан далолат бериб турибди. Булардан ташқари, Болтиқ бўйидаги ҳамма қардош республикаларда ҳамма автомашиналар Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги қарамоғига олинган ва улардан самаралироқ фойдаланилмоқда.

Хулоса шуки, автомобиль транспортидан фойдаланишни яхшилаш манфаатлари транспортнинг шу турига ягона раҳбарлик бўлишини тақозо этади. Бу масалани ҳал этишни жадаллаштириш фурсати етди.

Ҳ. ЮСУПАЛИЕВ,
иқтисод фанлари кандидати.

КИТОБЛАР ОЛАМИДА

◆ Яқинда «Ўзбекистон» нашриёти П. Юдиннинг **«Социализмдан коммунизмга»** номли брошюрасини босмадан чиқарди. Брошюрада мамлакатимизда коммунистик жамият қурилиши кенг авж олдирилган даврнинг ўзига хос хусусиятлари ва характерли белгилари тўғрисида фикр юритилади. Автор социализмдан коммунизмга ўтишнинг баъзи қонуниятларини таҳлил қилиш билан бирга, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ревизионизм ва догматизмга қарши курашининг моҳиятини кўрсатиб беради.

◆ **К. Маҳмудовнинг «Коммунистик меҳнат ҳаракати ва янги кишини тарбиялаш»** брошюраси пропагандист ва агитаторларга мўлжалланган. Брошюрада коммунистик меҳнат ҳаракатининг объектив ва субъектив факторлари кўрсатиб берилган, коммунистик меҳнат ҳаракати коммунизм ғалабаси учун курашнинг кудратли воситаси эканлиги ва янги кишини тарбиялашдаги роли атрофлича таҳлил қилиб берилган.

◆ **М. Юнусовнинг «Традиция ва новаторлик проблемаси»** монографиясида ўзбек совет адабиётининг йирик намояндалари ижодидаги традиция ва новаторлик тажрибаси атрофлича баён қилиб берилган. Автор бу масалани таҳлил қилишда рус совет адабиётининг бой традиция ва новаторлик масалалари тўғрисида ҳам фикр юритган. Асар адабиётшунослар, студент ва аспирантлар ҳамда адабиётга қизиқувчи ҳар бир китобхон учун бой материал бера олади. Бу китоб «Фан» нашриётининг маҳсули.

◆ **«Ўзбек халқ ижодида динга қарши мотивлар»** номли китобчанинг автори Е. Жўраевдир. Бу китобча пропагандист, агитатор, лектор ва атеизм масалаларига қизиқувчи ҳар бир китобхон учун фойдали қўлланма бўла олади. Унда ислом динининг реакцион моҳияти халқ ижодида қандай фош қилинганлиги тўғрисида фикр юритилади. Бу китобчани ҳам «Фан» нашриёти чиқарган.

◆ Шу нашриётнинг маҳсулотларидан бири В. Линнинг **«Ёзувчи, инсон, гражданин»** деб аталган асаридир. Китобчада совет адабиётининг йирик намояндаси М. А. Шолоховнинг ижодий йўли қисқача баён этиб берилган.

◆ **У. Орифов ва М. Юнусовларнинг «Теннис ва бадминтон»** китобчаси теннисни ўрганаётганлар учун яхши қўлланмадир. Китобчада теннис ўйинининг тартиб-қоидалари тўғрисида гап боради. Бу китобчани «Ёш гвардия» нашриёти чиқарган.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ЖУМБОҚ РАСМЛАР

Баъзилар ошқовоқ палагидан қовун палагини ажратолмайди, деса ҳайрон қолардик. Йўқ, бунақалар бўларкан-да! Йўқ эса, Самарқанд областида чиқадиган «Ленин йўли» область газетасининг 12 июнь сонида газетхонга рубобни дутор деб ишонтиришга интилиш бўлармиди?

Мана ўша газета. Тўртинчи саҳифада рубоб чалаётган қиз тасвири солинган фотосурат остига: **«чертсам кўнглим яйрар, менинг дуторим, Шўх булбулдай сайрар менинг дуторим!»** дейилибди. Ажабо, наҳотки газета ходимлари дутор билан рубобнинг фарқига боришмаса!»

Борингки, газетанинг тўртинчи саҳифасидаги шу биргина сурат эътиборсизлик натижасида бўлган экан, деб фараз қиларсиз. Хўш, шу саҳифадаги мана бу сурат остига берилган изоҳга нима дейсиз?:

«районига қарашли Тайлоқ қишлоқ Советида кўп йилдан бери телефонисткалик қилади. Касбига меҳр қўйган бу аёл ўз бурчини кўнгилдагидан адо этиб, эл ҳурматини қозонмоқда».

Бу ҳам эътиборсизликми, ёки масъулиятсизликми?

Бу саволларга редакциядагилар нима деб жавоб беришаркин?

АНТИҚА БУЮМЛАР

КЎЗАНИНГ ТАГИ НИМА УЧУН ТЕШИК? СИЧҚОН ОВЛАЙДИГАН ҚОПҚОНМИ ЁКИ СОАТ? ВАҚТНИ ЎЛЧАЙДИГАН ИДИШ. «МАЗМУНИ СУЮҚ» ДЕГАН ИБОРА ҚАНДАЙ ПАЙДО БЎЛГАН? СУВ СОАТИНИНГ ЯНГИ ВАЗИФАСИ

Фарғона водийсида еттинчи асрдан қолган қадимий бинолар қазилаётганда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тарих ва археология институтининг илмий ходими тарих фанлари кандидати В. А. Булатова ғалати бир сопол буюм топиб олди. Бу буюм кўзага ўхшайди-ю, лекин унинг конуссимон тагида тешиги бўлса, бундай идишда сув сақлаб бўладими? Нима учун ён томонининг юқори қисми ўйилган-у, шу жойига лўкидон қўйилган? Бу идиш бошқа мақсадларда ишлатилган бўлса, ажаб эмас. Аммо қандай мақсадларда ундан фойдаланилган? Тарих фанлари кандидати Л. И. Альбаум ҳам республиканинг бошқа қисмида —Сурхондарё областидаги Шўрчи атрофида худди ана шу даврга доир қадимий биноларни қазиётганда худди шундай бир буюм топиб олди, юқоридаги саволлар уни ҳам қизиқтирди.

Баъзи мутахассисларнинг фикрича, бу идишлар сичқон овлайдиган қопқон бўлиб хизмат қилган. Уларнинг мулоҳазаларида ҳам мантиқ бор. Дарҳақиқат, уларнинг айтишига қараганда, бундай кўза ерга ётқизиб қўйилар экан. Унинг лўкидони ип билан тортиб кўтарилиб қўйилар экан, ип эса, идиш тагидаги тешикдан ўтказилиб, идиш ичидаги таёқчага боғланар экан. Таёқчанинг ост қисмига хўрак боғлаб қўйилар экан. Сичқон хўракни тортар, таёқча қулаб тушар ва ип тортилиб лўкидонни пастга туширар ва сичқон қамалиб қолар экан.

Демак, бу кўза кемирувчи ҳайвонларга қарши курашда дастлабки қурол бўлган, кейинчалик ундан оламдаги барча санитария-эпидемик муассасалар фойдалана бошлаган экан-да.

Бу кўзалар тарих фанлари кандидати қадимий ирригация масалалари билан шуғулланувчи мутахассис А. Р. Муҳаммаджоновга ҳам кўрсатилди. Унинг мулоҳазаси бошқача бўлиб чиқди.

— Афтидан, бу топилмалар Ўрта Осиёдаги дастлабки сув соатлари бўлса керак,— деди у.

Адабий ҳужжатлар олимнинг бундай хулосасини тасдиқлаб турибди. Замонамизга етиб келган ёзма манбаларда далага сув қўйиш вақтини ўлчайдиган махсус кўзанинг тасвири келтирилган. Бу ёзувларга қараганда, ана шундай кўзанинг таги тешик бўлган. Бу тешикка қамиш найча тиқиб қўйилган, кўзадаги сув эса, ана шу қамишдан муайян бир вақт ичида оқиб бўлар экан. Топилган кўзалар оддий эмас экан, улар билан вақт ўлчанган экан.

— Қадимий Грециядаёқ сув соатлари — клепсидралар бўлган,— деб ҳикоя қилади А. Р. Муҳаммаджонов.— Бундай соатлар ҳам ичига сув солинадиган идишлардан иборат бўлган. Идиш тагидаги кичкинагина тешикдан жомга сув оқиб тушар экан. Сувнинг кўзадан қанча вақт ичида оқиб тамом бўлиши аниқ бўлган.

Гапга чечанликда мусобақалашган нотиқлар ҳам ана шундай соатдан фойдаланганлар. Ортиқча маҳмадона одамлар тўғрисида «гапининг мазмуни суюқ» деган ибора, эҳтимол ўша қадим замонлардан бери сақланиб келган ибора бўлса ажаб эмас. Қадим замонларда Ўзбекистон аҳолиси сув соатидан ҳаётий муҳим мақсадларда фойдаланган. Қадимий кишилар бундай соатлардан сув манбаларидан фойдаланишда навбат белгилаш учун фойдаланганлар.

Кейинроқ X асрда ва бундан кейинги даврда дори-дармон тайёрлашда, мунажжимларнинг осмон жисмларини кузатишларида сув соатларидан фойдаланилган.

Фарғона ва Шўрчида топилган буюмлар фан олдига яна бир масалани муаммо қилиб қўйди. Бу муаммони ҳал қилиш Ўзбекистон территориясининг қадимий халқлари ҳаётини ўрганишда катта аҳамиятга эга бўлади.

В. НОСОВ.
ЎзТАГ мухбири.

ТОШКЕНТ. «Ўзбексельмаш» заводида ерга тўкилган пахтани теришга мўлжалланган «ПХ-1,2» маркали машина кўплаб ишлаб чиқарилмоқда. Бу йил шу машинадан 3 минг 500 та тайёрлаб берсак пахтакорга мададимиз бўлади, дейишмоқда машинасозлар. Суратда: янги машина тайёрлашда жонбозлик кўрсатиб ишлаётган мастер М. Коноплев ва слесарь Гатаулов ўртоқлар иш устида.

Б. Мазур фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Тўхтағул Сотилғонов туғилган куннинг 100 йиллиги муносабати билан

ТЎХТАҒУЛ.

ЯША, ШЎРО!

Бўзлаб йиғлаб турмада
Ётган ғариб Тўхтағул.
Таланган-у кулфатга
Ботган ғариб Тўхтағул.
Азоб тортиб қирғизни
Топган ғариб Тўхтағул.
Қайғурганман у чоғлар,
Алам тортиб у нездa.
Ошиб бир қанча
тоғлар,
Қайтиб келдим
қирғизга.
Сарсон юрдим Сибирда,
Ҳасратим айтай сизга.

Кезиб тоғу-тош, қирда,
Омон қайтдим
қирғизга.
Яша, Шўро, золимни
Этдинг бутнул тор-мор.
Қаддини ростлолмас
душман,
Қайтиб келмас ёзда
қор.

Озод меҳнат, ҳур диёр,
Юлдузларга эргаш, боқ.
Қариганда бахтиёр
Етдим бугунга, ўртоқ!

ҚАНДАЙ АЁЛ ТУҒДИЙКАН ЛЕНИНДАЙИН ЎҒИЛНИ

ТЎХТАҒУЛ.

Ота-бобом қирғиздур,
Ҳаёт завқи кўп тотли.
Айтсам сўзим худди
нур,
Юлдуз янглиғ қанотли.
Ўн еттинчи йилда биз
Буздик золим тахтини.
Қашшоқ эди халқ
чексиз,

Ленин берди бахтини.
Элимизни талаган
Бой-манаплар қувилди.
Нон деб тупроқ ялаган
Инсон шўри ювилди.
Қандай аёл туғдийкан
Лениндайин ўғилни?!

Ўн еттинчи йил куни
Октябрь тонгги отди.
Нурли, улуғ большевик
Янги даврон уйғотди.
Заҳматкашни этиб
шод,
Мунглиларга йўл очди.
Тинди ёшлар. Биз
озод.
Қайғу-аламлар қочди.
Жаллодлар ёққан
ўтдан,

Бизни Ленин қутқарди.
Ўргилайин бу бахтдан
Бахтимга Ленин борди.
Қирғиз шонли
байроқни
Ҳилпиратиб юборди.
Ўтмиш, мудҳиш
замонда
Бой-манаплар кўп эзди.
Иложи йўқ қон ютиб,
Қирғиз кўчиб, кўп
кезди.

Бундай нурли давронни
Кўрмасдик ҳатто
тушда.
Бахти кулиб
Инсоннинг,
Яйради ҳур турмушда.
У кезларда мен ғариб
Сургунларда куйладим.
Бахтимни мен ахтариб,
Юртни қўмсаб
ўйладим.

Азоблардан чиқмай
бош,
Қирқ қовурғам
букилди.
Ленин бўлди чин қуёш,
Бахтим очилди-кулди.
Азиз умрин, ҳаётин
Камбағалга сарф этди.
Ўстириб эл қанотин,
Муродига у етди.
Элга посбон бўлай деб,
Ленин дилига битди.

Кўзим очиқ айтайин,
Кўрганимни элимга.
Ахир, айтмай нетайин,
Қўшиқ берса тилимга.
Шуҳратингдан
сайрайман,
Қувват бердинг
белимга.
Кишанлардан қутқазди,
Сиртмоқдаги элимни.
Минг-минг раҳмат
айтамиз,

Қутлаб улуғ Ленинни.
Қоронғида ётардик,
Қирғиз ҳам кирди
сафга.
Буюк давлат, кенг
замон,
Етдик бизлар шарафга
Етим-есир умрбод,
Қашшоқликдан
қутулди.
Зориққан эл бахтига,
Доҳий Ленин туғилди.

Шунқор олтин қаноти
Асло қайрилмас бўлди.
Оқ қалпоқли қирғизга,
Нурли, бахтли вақт
бердинг.
Азоб тортгандик,
бизга —
Ер, сув бердинг, бахт
бердинг.
Қайғу эзган элимга
Ғайрату қудрат
бердинг.
Бундай бахтли ҳаётни,
Ленин, бизга нақд
бердинг!

УЛУҒ ОҚИН

Рудакий ашъорини, Навоий ғазалини, мавлоно Муқимий, Фурқат байтларини, Махтумқули қўшиқларини ёддан билмайдиган киши Тожикистонда, Ўзбекистонда, Туркманистонда бўлмаганидек, ажойиб тоғлар ўлкаси — Қирғизистонда ҳам оқин Тўхтағул термаларини, унинг жўшқин қўшиқларини ёд билмаган киши топилмайди.

Мен Иссиқ кўл соҳилларида, Чуй, Талас водийларида, Жалолободнинг дунёда энг нодир ёнғоқзорларида кезганимда, Тяньшан тоғларининг бепоён яйловларида қўй-қўзи боқиб юрган чўпонлар билан сўзлашганимда, ўтовларда қимизхўрлик қилганимизда Тўхтағул қўшиқларини жон қулоғим билан тинглаганман.

Тўхтағул Сотилғонов — қирғиз поэзиясининг ифтихори. Ўтмишда Ўрта Осиёдаги барча халқлар сингари ҳаддан ташқари эзилган, камситилган, жафокаш қирғиз халқининг дили, таржимони. Кетмонтепа тоғлари силсиласини янгратиб, очкўз, мустабид бой-манапларни оташин сўзи билан аёвсиз қамчилаган, уларнинг устидан боплаб кулган жўшқин қўшиқчи, ҳормас-толмас оқиндир.

Ҳозир оқин туғилган Кетмонтепа Тўхтағул номи билан аталган. У ана шу гўзал диёрнинг кунботар тарафидаги Қўшчисув қишлоғида 1864 йилда камбағал деҳқон оиласида туғилди. Севикли ўзбек шоири Ҳамид Олимжон таъбири билан айтганда, Тўхтағул ҳам туғилди-ю, ўша замондаёқ бўғилди.

Чунки у кўз очиб кўрган дунё хароб, бенаво эди. Ер қаттиқ, осмон йироқ бўлиб, камбағалнинг дарди бедаво эди.

Тўхтағул ёшлигиданоқ бой-манапларнинг молини боқишга, ёлланиб, кучини сотишга мажбур бўлди. Ажойиб табиат манзараси, ўтлар-ўланлар, оқшомда булбулларнинг хониши зийрак Тўхтағулнинг кўнглида шавқ-завқ уйғотар, терма, ўлан, шеър, қўшиқ қалбидан ўз-ўзидан жўшиб чиқарди.

Камбағалпарвар. Тўхтағулнинг ўз сўзи билан айтганда гадойларга — камбағалларга, тўнгоёқ — ялангоёқларга, она-тупроққа қалбида чексиз меҳр-муҳаббат, эркинликка интилишдан бўлак буюк бойлиги бўлмаган кишиларга ёв боссан ҳар бир кишининг ҳоли вой эди. Бечора халқ икки тарафлама зулм остида азобланар, қуллик кишанларини парчалаб ташлашнинг иложини тополмай қийналарди.

Тўхтағул ана шуларнинг мунгли куйларини, меҳнат аҳлининг дард-ҳасратини қўшиққа солиб, тоғлар орасида қўбизини янгратди. Шунинг учун ҳам мазлум чорвадорлар, камбағаллар Тўхтағулни ўзларининг чинакам оқинлари деб ҳисобладилар.

Тўхтағул ёшлигида «тўрт минг уйли етти ота» Ризқулбекнинг арзандалари бўлган золим бой-манапларнинг сирини фош қилди. Уларнинг маддоҳи бўлган сотқин, қорнидан бошқа ғами йўқ шоирларни боплаб ҳажв қилди, эл ўртасида шармандаи-шармисор қилди. Ана шу «гуноҳи» учун Тўхтағул 58 камбағал билан биргаликда ўлим жазосига ҳукм қилинди. Кейинчалик ўлим жазоси етти йиллик сургун билан алмаштирилди, 58 камбағал қаторида Тўхтағул ҳам Сибирга сургун қилинди.

Тўхтағул сургунга қадар ўз халқининг дарди-ҳасратини куйлаган бўлса, у Россияда ҳам, Татаристонда ҳам, Ўзбекистонда ҳам бойлар камбағалларнинг қонини зулукдек сўраётганлигини кўриб, умумхалқ қўшиқчисига айланди. Шунинг учун ҳам барча золимлардан бирдек жирканди.

Шоир ўз жонажон диёрини бўзлаб соғинди, ҳамиша ўз халқи билан яшади, қўбизини қўлдан қўймай, қирғиз жафокашларининг қўшиғини куйлади. Ниҳоят у сургундан ўз юртига қайтиб келди. Энди унинг ўланларида, термаларида сиёсий жўшқинлик ҳукмрон эди.

Улуғ оқин Октябрь социалистик революциясини кенг қулоч очиб кутиб олди. Башар қуёши улуғ Ленин бошчилигидаги Коммунистик партия подшолар тахтини чилпарчин қилиб, камбағаллар дунёсини озодликка олиб чиққанлигини ўз кўзи билан кўрди. Шунинг учун ҳам халқининг буюк ташаккурини, улуғ Ленинга бўлган меҳр-муҳаббатини қўшиқ қилиб куйлаш учун бутун оқинлик кучини сарфлади.

Ўзбек совет адабиётининг асосчиси Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий қандай революцион эҳтирос билан куйлаган бўлса, Тўхтағул ҳам шундай самимият билан:

— Яша, Шўро ҳукумати! — деб хитоб қилди.

Тўхтағул ижоди битмас бир булоқдир. Оқин 1933 йилда вафот этди. Лекин буюк оқиннинг жисми йўқолган бўлса ҳам, исми тилларда достон бўлиб қолди.

...Ўзбек халқининг талантли шоири Миртемир қирғиз классик поэзиясининг гултожи «Манас» қаҳрамонлик достонини ўзбек тилига таржима қилди. Қирғиз шоири Темирқул Уматалиев ўзбек поэзиясининг отахони Ғафур Ғулом шеърларини ўз она тилига таржима қилди. Қирғиз китобхонлари Навоий «Хамса»сини Тўхтағул тилида ўқишга муяссар бўлмоқдалар. Бугун бахтиёр халқларимизнинг куйчилари катта давра қуриб, улуғ мушоирани давом эттирмоқдалар. Бугун шоир ўзининг юз йиллик тўйида ўт-ўланлар кўрпаси тўшалган бепоён яйловнинг ўртасидаги ўтовда соч-соқоли оппоқ оқарган бўлса ҳам қалби боғидек ёшлигича қўшиқ айтаяпти. У бахтли диёрини улуғлаяпти. У Улуғ Ватан уруши даврида Москва остоналарида панфиловчилар сафида ҳалок бўлган Шўпўқовни, эри фронтда кўрсатган қаҳрамонликни шавкатли меҳнатда давом эттирган Шўпўқовани, Керматоғ этакларида нафис толали «оқ олтин» етиштираётган пахтакорларни, жавоҳир тўла сандиқдек тоғ бағрини очаётган кончиларни қирғиз чорвадорларини, Тяньшан қаҳрамонларини улуғлаяпти. Зотан, эзгуликка ўлим йўқ. Қирғиз халқининг улуғ оқини Тўхтағул ҳам абадий барҳаётдир.

Ҳамид НУРИЙ.

ҚАҲРАМОННОМА

СУРХОНДАРЁДА «ШАВКАТЛИ МЕҲНАТ КИТОБИ»

— Тўртинчи бригадада сувчи Алмон Аллаевни тавсия қилибди.

— Жуда тўғри. Уста сувчи, сув таращнинг маромини роса олган. У суғорган жойда сувга бостирилган ёки чанқаб қолган бирон туп ҳам ғўза учрамайди. Суғориш нормасини ҳамиша ортиғи билан бажаради.

— Йигирма олтинчи бригаданинг сувчиси Шерали Каримовчи?

— Унинг ишига ҳам қойил қолмай илож йўқ. Ўн учинчи бригаданинг сувчиси Нормамат Возоров ҳам улардан қолишмайди.

— Механизаторлардан кимлар тавсия қилинган?

— Йигирма иккинчи бригададан Раҳмат Усмонов, ўн бешинчи бригададан Боқи Мажидовлар. Иккаласининг ҳам иши пухта. Культивацияни чуқур ўтказишади. Ғўзани қирқибди, нобуд қилибди, деган гап эшитганимиз йўқ улар ҳақида.

Колхоз раиси Абуаҳад Ҳалимов, партия комитетининг секретари Шариф Норқобилов, бош агроном Борис Николаевич Слободянов, бош инженер Александр Иванович Шерман ва экономист Мингзиё Қобилов ўртоқлар бригадалар томонидан тавсия қилинган меҳнат илғорларининг номзодларини атрофлича муҳокама қилдилар. Суҳбатда энг яхшиларнинг номлари ҳурмат билан тилга олинди.

— Ана шуларнинг номларини ёзсак адашмаймиз, — деди Абуаҳад Ҳалимов ва ҳужжатларни тайёрланг, бугун правление ва партия комитетининг қўшма мажлисида кўрамиз, деб тайинлади Мингзиё Қобиловга.

Хоразм область, Янгиариқ районидаги Киров номли колхоз аъзоларининг «Шавкатли меҳнат китоби» таъсис этиш тўғрисидаги ташаббуси Ульянов номли колхоз аъзоларига жуда маъқул тушди. Колхозда «Шавкатли меҳнат китоби» таъсис этишга қарор қилинди.

Партиямиз Марказий Комитетининг март Пленуми таъкидлаганидек, колхозчилар ва совхоз ишчилари ўз меҳнатлари натижасидан моддий манфаатдор бўлсалар янада унумлироқ ишлайдилар, жамоат хўжалигини юксалтириш тўғрисида астойдил жонкуярлик қиладилар. Март Пленумининг ижтимоий манфаатларни шахсий манфаатларга тўғри қўшиб олиб бориш тўғрисидаги кўрсатмасини амалга оширишда, колхозчиларни деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун курашга сафарбар этишда «Шавкатли меҳнат китоби»нинг роли, шубҳасиз, катта бўлади.

Бу китоб — меҳнат аҳлини рағбатлантиришнинг муҳим воситаси. Унга биринчи галда колхоз ишлаб чиқаришини юксалтириш йўлида фидокорона меҳнат қилаётган 20 дан ортиқ кишининг фамилияси ёзилди, сурати қўйилди. Улар тегишли пул мукофоти билан тақдирланди.

Раис колхозчиларни «Шавкатли меҳнат китоби»га ёзиш шартлари ва уларни мукофотлаш тартиблари ҳақида батафсил гапириб берди. Колхоз правлениеси умумий йиғилиш қарорига мувофиқ номлари бу китобга ёзиладиган илғорларни мукофотлаш учун 45 минг сўм пул ажратган. Бу ерда ҳам колхозчиларни «Шавкатли меҳнат китоби»га ёзиш ва мукофотлашда, Киров номли колхозда бўлганидек, комплекс механизация, фан ютуқлари, илғорлар тажрибасидан кенг фойдаланган ҳолда, кам маблағ ва меҳнат эвазига мўл ва арзон ҳосил етиштиришда эришилган кўрсаткичлар асос қилиб олинади.

— Мукофотлар асосан уч даврада берилади, — дейди Абуаҳад Ҳалимов. — Чигит ва бошқа экинларни экиш сифатли ўтказилганлиги, бир текис ундириб олинганлиги, тўла гектар таъминланганлиги учун 7000 сўм мукофот берилади. Иккинчи даврада бериладиган мукофотнинг миқдори 10.000 сўм. У ғўза ва бошқа экинлар яхши парвариш қилинганлиги, мўл ҳосил етиштирилганлиги учун тўланади. Ҳосилни йиғиб-териб олишда, пахта териш машинасидан фойдаланишда, кузги-қишки ишларни амалга оширишда алоҳида ўрнак кўрсатган илғорлар учун 20.000 сўм мукофот ажратилган. Чорвачилик маҳсулотлари мўл-кўллигини вужудга келтириш, чорва моллар сонини кўпайтириш, мустаҳкам ем-хашак базаси яратишда жонбозлик кўрсатиб ишлаган кишиларни мукофотлаш учун 6.000 сўм, хўжаликнинг бошқа тармоқларида ишлаётган илғорларни мукофотлаш учун эса 2.000 сўм ажратилди. «Шавкатли меҳнат китоби»га бригада бошлиқлари, мутахассисларни ёзишда хўжалик йилининг натижалари ҳисобга олинади.

Денов районидаги бу колхоз далаларида, чорвачилик фермаларида бўлган киши артель аъзоларининг зўр кўтаринки руҳ, ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилаётганликларининг гувоҳи бўлади. Ҳар бир колхозчи «Шавкатли меҳнат китоби»га ёзилиш учун ўзаро мусобақалашиб ишламоқда.

Колхозчилар бу китобни Қаҳрамоннома деб аташмоқда. Зотан, колхоз қаҳрамонлари, коммунистик мўл-кўлчилик учун кураш қаҳрамонлари ёзилади бу китобга. У колхоз аъзолари меҳнатининг эпопеясига, шон-шавкатли тарихига айланади. Қуёш зарралари олмос қирраларда жилоланиб турганидек, колхоз фидокорларининг хизмати, шонли меҳнати ҳам ҳамиша нурланиб туради бу Қаҳрамонномада.

А. ПУЛАТОВ,
Сурхондарё области.

Меҳнат мадҳи

МУХБИРЛАР ХАТЛАРИГА ОБЗОР

Етти йилликнинг якунловчи йилида пахтадан янада мўл ҳосил олиш учун фидокорона меҳнат қилаётган республикамиз пахтакорлари иш суръатини ҳам, сифатини ҳам оширмоқдалар. Сувчилар, дала гвардиячилари, химизаторлар ҳар дақиқадан унумли фойдаланиб, мўл ҳосил иштиёқида ибрат кўрсатиб меҳнат қилаётирлар. Редакциямиз ҳар куни ана шу дала қаҳрамонларининг фидокорлигини кўрсатувчи ўнлаб хат-хабарлар олиб турибди.

— Ленин номли колхознинг коммунист ўртоқ Н. Абдуллаев бошлиқ бригадаси аъзолари, — деб ёзади Пайариқ районидан ўртоқ А. Турсунов, — 160 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаришга бел боғлаганлар. Бригада механизатори ўртоқ Саидов колхозчиларнинг оғирини енгиллаштираётир. У кунига ўз агрегати билан 7-8 гектар майдондаги ғўзани сифатли культивация қилаётир. Газетхон М. Умаров ҳам шу райондаги Карл Маркс номли колхозда дала ишлари намунали олиб борилаётганини ҳикоя қилади. М. Хитоев, Р. Худойбердиев ўртоқлар Иштихон районидаги «Халқобод» ва «Партия XXII съезди» колхозларида ғўза парвариши юксак сифат билан жадал ўтказилаётгани тўғрисида ёзадилар.

Наманган районидан М. Шамсиддиновнинг маълум қилишича, Орджоникидзе номли колхознинг Робияхон Комилова бошлиқ бригадаси аъзолари бу йил гектаридан 35 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд этишган. Бригада аъзолари бунинг учун зўр ғайрат ва шижоат кўрсатиб ишлаш зарурлигини яхши биладилар. Сифатли парвариш қилинган ғўзалар барваж. Газетхон Т. Юсупов ҳам ўз хабарида шу райондаги Раҳматов номли колхозда ғўза парваришини қизғин давом этаётганини маълум қилган. Шунингдек, Чуст, Хўжаобод, Андижон ва Ленин районларидаги қатор хўжаликларда ғўза юксак агротехника қоидаларига амал қилинган ҳолда парвариш қилинаётгани тўғрисида А. Зоиров, Ж. Камолов, Қ. Йўлдошев, Н. Саидов, Т. Ашуров ўртоқлардан хатлар олинди.

Сувчи ғўзага оби-ҳаёт берувчидир. Ўзбекистон районидаги «Ўзбекистон» колхози сувчилари ана шу шарафли вазифани сидқидилдан бажараётирлар. Суғориш ишларини икки сменада олиб бораётган миришкорлар сувнинг ҳар томчисидан моҳирона фойдаланаётирлар. А. Қаюмов, Қ. Мелибоев, Н. Бойматов сингари тадбирли деҳқонлар бу соҳада айниқса ибрат кўрсатиб ишлаб, смена топшириқларини ошириб бажараётирлар. О. Қурбонов, А. Паттоев ўртоқларнинг хабарларида шу ҳақда ҳикоя қилинган.

Қамаши районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг аъзолари ҳар гектар ердан 30 центнердан хирмон кўтаришга аҳд этишган, деб хабар қилади ўртоқ А. Каттаев. — Бунинг учун фидокорона меҳнат қилаётирлар. Бу борада механизаторлар пешқадамлик қилишмоқда. Ғ. Жўраев, Э. Хуррамов сингари ғайратли механизаторлар кунига 5-6 гектар майдондаги ғўзани узунасига ва кўндалангига сифатли культивациядан чиқараётирлар. Шаҳрисабз районидаги «Партия XX съезди», Қарши районидаги Энгельс номли колхозларда ҳам дала ишлари кўнгилдагидек бораётгани Х. Ҳақбердиев, Ж. Ҳасанов ўртоқларнинг хатларида айтилади.

— Шовот районидаги «Коммунизм» колхози далаларини кўздан кечирган кишининг қалби қувончга тўлади, — деб ёзади ўртоқ С. Юсупов. — Учинчи парваришдан чиқарилаётган ғўзалар мўл ҳосилдан далолат бериб турибди. Урганч районидан редакцияга хат йўллаган ўртоқ Қ. Раҳимов эса, Карл Маркс номли колхознинг Р. Пиримов бошлиқ бригадаси аъзолари 90 гектар ернинг ҳар гектаридан 60 центнердан ҳосил кўтариш учун баракали ишлаётганликларини қувона-қувона таърифлайди.

Кўпгина районлар, хўжаликлар ғўза парваришини суръати ва сифатини оширишиб, қатор ораларини учинчи ишлашдан чиқараётирлар. Ўсимлик парвариши жараёнида ўғитланмоқда. Ҳашарот тушиш хавфи сезилган жойларда уни қириб ташлаш тадбирлари кўрилаётир, Бухоро, Сирдарё областлари, Қорақалпоғистон АССРнинг қатор районларидан олинган бошқа кўпгина хат-хабарларда ҳам аҳдига вафо қилиш учун курашаётган дала қаҳрамонларининг фидокорона меҳнатлари мадҳ этилади.

БАЛИҚ ЗАПАСЛАРИНИ КЎПАЙТИРИШ УЧУН

Самарқанд областида Ўзбекистонда балиқ урчитадиган энг йирик хўжалик қурила бошланди. Хўжаликнинг 64 гектар майдондаги ҳовузларида ҳар йили икки ярим миллион дона карп ва сазан балиқлари ўстирилади.

— Беш йил давомида, — деди Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгаши Балиқ саноати бошқармаси ҳовузчилик хўжалиги бўлимининг бошлиғи Л. Н. Захаров, — республикада бешта янги балиқ урчитиш хўжалиги барпо этиш мўлжалланган бўлиб, бу ерда ўн-ўн икки миллион дона майда балиқ боқилади.

Орол денгизидаги балиқ запасларини кўпайтириш мақсадида Амударёнинг қуйи қисмида иккита балиқ урчитиш хўжалиги ташкил этишга қарор қилинди. Бу хўжаликларнинг ҳар бири олти юз гектар майдонни эгаллайди. Бу ерда йилига эллик миллион дона майда балиқни парвариш қилиш мумкин. Янги балиқ урчитиш хўжаликларини барпо қилиш овланадиган балиқлар турини кўпайтириш ва Ўзбекистондаги ҳовуз ва кўллар маҳсулдорлигини анча ошириш имконини беради. (ЎзТАГ).

◆ ● ◆

С. Турсунов, Ҳ. Эшонов ўртоқлар Янгиқўрғон районидаги «Москва» колхозининг пешқадам сувчиларидан. Улар кундалик топшириқларни доимо ошириб бажарадилар. Суратда: С. Турсунов ва Ҳ. Эшонов ўртоқлар пахтазорга сув таращмоқда.

Т. Эргашев ва А. Аҳмедов фотоси.

ШАХМАТ

БОРИС СПАССКИЙ ФИНАЛДА

Жаҳон чемпионлигига даъвогарларнинг бу галги мусобақалари аввал ўтказилганларидан тубдан фарқ қилади: аввалги мусобақаларда қатнашчилар бир-бирлари билан икки ёки тўрт мартадан ўзаро учрашиб чиққан ва энг кўп очко тўплаган даъвогар жаҳон чемпиони билан матч ўйнаган бўлса, бу сафар бошқача система қўлланди, Саккиз даъвогарнинг тўртта чорак финалга ажратилиши ва бир матчдаёқ мағлуб бўлган даъвогарнинг ўйиндан чиқиб кетиши ҳар бир қатнашчига масъул вазифа юклади.

Маълумки, Геллер Смисловни 5,5:2,5 ҳисобида чорак финалда мағлубиятга учратди: Спасский бўлса, Керес устидан 6:4 ҳисобда ғалаба қозонди.

Чорак финал ғолиблари Ефим Геллер билан Борис Спасский ярим финалда учрашдилар. Булар ўртасида 10 партиядан иборат матч ўйналиши лозим эди. Бироқ... саккиз партиядан кейиноқ матч тўхтатилди. Геллер—Смислов матчида ҳам худди шундай бўлган эди.

Матчнинг биринчи партиясида Нимцович ҳимояси қўлланиб, оқ доналар билан ўйнаган Геллернинг қўли сал баланд келди. Аммо 14-юришда Спасский томонидан берилган сипоҳ қурбони қабул қилинмаганлиги, қораларга «нафас»ни бир оз ростлаб олиш имконини берди ва 30-юришда томонлар дурангга рози бўлишди. Иккинчи учрашувда испанча партия ўйналди. Қора доналар билан Геллер америкалик гроссмейстер Маршалл номи билан юритилувчи гамбитли, яъни бир пиёда қурбони билан боғлиқ вариантини танлади. Қизиғи шундаки, бу вариантни Спасскийнинг ўзи ҳам тез-тез қўллаб туради. 16-юришда Геллер ушбу матч учун тайёрлаган «сир»ни очади. Янгиликдан эсанкирамаган Спасский ютиб олган пиёдасини ўйин охиригача сақлаб боришга ва кичик комбинация ёрдамида устунликни қўлдан бермасликка эришади. 55-юришда Геллер соатни тўхтатади. Матчнинг учинчи, тўртинчи ва бешинчи партиялари кескин курашлар натижасида дуранг бўлди.

Олтинчи учрашувда иккинчи ва тўртинчи партиялардагидек, яна испанча ўйин бўлади. Тахтада мураккаб пиёдаларидан бирини сўнгра филини қурбон қилиб, рақиб шоҳига шиддатли ҳужум бошлайди. Мотдан қутулиш учун Геллер фарзинини беришга мажбур бўлади. Спасский яна уч юришда рақибини таслим бўлишга мажбур этди.

Еттинчи учрашув баравар бўладиган вазиятда кечиктирилди. Бу ўйин давом эттирилмасдан олдин саккизинчи партия ўйналди. Спасский бу ўйинни ҳам ютди. Шундан сўнг Геллер еттинчи партияда дурангга рози эканлигини билдирди ва рақибини биринчи бўлиб зўр ғалаба билан табриклади. Смислов устидан уч ғалаба ва беш дуранг билан ғолиб чиққан Геллер Спасскийга худди шу ҳисобда матчни бой берди. Ўз вақтида Ботвинникдан шахматчини енгиб жаҳон чемпиони бўлган Смисловни 2,5:5,5 ҳисобида мағлубиятга учратган Геллер устидан ўз навбатида 5,5:2,5 ҳисобида ғалаба қозонган энг ёш совет гроссмейстери Борис Спасскийнинг маҳорати таҳсинга лойиқдир. Яқинда Югославияда яна иккита чорак финал матчи бошланади. Буларда югославиялик Ивков билан даниялик Ларсен ва венгриялик Портиш билан собиқ жаҳон чемпиони ригалик гроссмейстер Михаил Таль учрашадилар.

Бу икки чорак финал ғолиблари ўзаро иккинчи ярим финал матчида беллашадилар. Бунда ҳам енгиб чиққан шахматчи Борис Спасский билан бир партиядан иборат финал матчи ўйнайди.

М. МУҲИДДИНОВ,
СССР спорт мастери.

ИЛҒОР ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТИ

ТЕРМИЗ, (**«Совет Ўзбекистони» мухбири**). Коммунал хўжалик корхоналари коллективлари ўртасидаги социалистик мусобақада Термиз шаҳар қурилиш-ремонт конторасининг коллективи Сурхондарё областида биринчи ўринни эгаллади. Бу ташкилот ишчи ва хизматчилари, инженер-техник ходимлари қурилиш ва ремонт ишлари 4 ойлик топшириғини 197,7 процент адо этиб, меҳнат унумдорлигини 151 процентга етказдилар. Қурилиш ва ремонт ишлари таннархи 0,7 процентга арзонлашганлиги туфайли 13,3 минг сўм қўшимча фойда олинди.

Конторанинг ўртоқ Н. Комоз бошлиқ комплекс бригадаси аъзолари 4 ойлик топшириқни 200 процентдан ҳам ошириб бажардилар. Бу бригададаги 8 ишчининг ҳаммаси кунлик топшириқларни икки-уч баравар ошириб адо этяпти. Социалистик мусобақа илғорларидан Ф. Калашников, Х. Хўжамқулов, О. Султонов ўртоқлар 1965 йилнинг иккинчи ярми ҳисобига меҳнат қиляптилар.

Қурилиш-ремонт ва коммунал хўжалик корхоналари ўртасидаги социалистик мусобақада ғолиб чиққан Термиз шаҳар қурилиш-ремонт контораси (бошлиғи М. Писанов) коллективига область ижроия комитети ва область касаба союзлари Советининг кўчма Қизил байроғи ва пул мукофоти берилди.

А. ХАЛИЛОВ.

МЕҲНАТИНГ—ЗЕБУ ЗИЙНАТИНГ

ИШ БОШИ

Ўрта Осиё темир йўлида Тошкент-пассажир станциясидан гавжум жой йўқ бўлса керак, деб ўйлаймиз. Ўнлаб поезд қабул қилиш ва жўнатиш йўллари, кўплаб стрелка переводлари бор. Пўлат излар бир-бири билан қўшилиб кетган жойларни ҳам учратасиз. Бу ерда поездлар ҳаракатини тўғри ташкил қилиш, уларнинг бехатар юришини таъминлаш учун йўллар ва стрелка переводлари, светофор ҳамда марказий бошқарув ускуналарининг уйғунлашишини таъминлаш зарур.

Исроил Раймов бошқараётган механизациялашган йўл бригадаси коллективи ана шу ерда меҳнат қилади. Исроилнинг ўзи ҳар жиҳатдан йўлчиларга ибрат кўрсатмоқда. Иш боши бўлиш мураккаб иш. Лекин бригада аъзоларининг чинакам иш бошиси бўлиш учун у анчагина ҳаёт мактабини ўтаб чиққан. Дастлаб ишчи эди. Кейин-кейин малакали йўлчи бўлиб етишди. Мана ўн йилдирки, Тошкент йўл дистанцияси биринчи околоткасидаги механизациялашган бригадага раҳбарлик қилаётир. Ўз участкасидаги йўлларнинг паст-баландини аниқ билиб олган.

Бригадасидаги ҳамма ишчилар ундан ўрнак олишади. Тажрибаларини бажонидил ўрганиб, йўлларнинг поезд ўтказиш ҳолатини яхшилашга муваффақ бўлишмоқда. Улар ишлашаётган околотка гоп-тоза, техникавий жиҳатдан шай, бехавф бўлиши билан Ўрта Осиё магистралида энг илғор ҳисобланади. Участкадаги йўлларнинг поезд ўтказиш ҳолати жуда яхши. Йўлчилар бунга ишда ҳушёрлик кўрсатиш, аниқланган камчиликларни ўша заҳоти тузатиш, илғор иш усулларига амал қилиш натижасида муваффақ бўлишяпти.

Коллектив аъзолари жуда аҳил. Ўзаро ёрдам кўрсатиш, билмаганларини бир-бирларига ўргатиш, қўшимча касбларни ўзлаштириб олиш учун курашиш — уларнинг энг яхши хислати. Ҳар бир операцияда ишнинг сифатли бажарилиши, иш жараёнларининг мумкин қадар кўпроқ механизациялаштирилиши ва ҳар дақиқа вақтдан самарали фойдаланиш бригада коллективининг муваффақиятларига муваффақият қўшмоқда. Околоткадаги станция йўллари, стрелка переводлари ва бошқа ускуналар, огоҳлантириш сигналлари тез-тез текшириб турилади.

Поездларнинг бехатар ҳаракат қилиши, уларга «яшил йўл» очиб бериш учун курашда Исроил Раймов бошлиқ бригада азаматлари энг юқори кўрсаткичларга эришмоқдалар. Бригада магистралда биринчилар қатори коммунистик меҳнат коллективи деган қутлуғ номга сазовор бўлган.

Темир йўлда йўлларнинг жорий ҳолатини намунали сақлаш қийин ва шу билан бирга катта масъулият талаб қиладиган шарафли ишдир. Ўртоқ Раймов бригадаси аъзолари ўзларига топширилган бу вазифани сидқидилдан адо этмоқдалар. Кейинги йилларда магистралнинг бошқа участкаларидаги сингари бу ерда ҳам ёғоч шпаллар ўрнига темир-бетон шпаллар ётқизилди. Бу жуда яхши тадбир. Лекин йўлчилар хотиржамланиб қолмаяптилар, йўлларнинг ҳолатини яхшилашга яна ҳам кўпроқ эътибор бермоқдалар. Чунки ёғоч шпаллар сингари темир-бетон шпаллар ҳам «парвариш»ни хоҳлайди, уларни ҳам текшириб туриш зарур. Йўлчилар шпаллар орасидаги шағалларни вақт-вақти билан шиббалашади, бўшаб қолган болтларни излашади. Қисқаси, ўз участкаларидаги йўлнинг ҳолати намунали бўлиши учун ҳамма тадбирларни ўз вақтида кўришади.

Ҳар смена олдидан қисқагина маслаҳат йиғилиши бўлади. Бригадир бугун бажариладиган ишлар тўғрисида қисқача ахборот беради. Техника хавфсизлиги тўғрисида маслаҳатлар беришни ҳам унутмайди. Мана, бугун бош йўлдаги рельсларнинг шпалларга бириктирилган жойларини текшириб чиқиш зарур. Бригада аъзолари бу топшириқнинг тез бажарилишига ёрдам берадиган ўз мулоҳазаларини айтишди. Бригадир хурсанд бўлди. Ишчилар керакли асбоб ва механизмларни олиб, бир рельсда ҳаракат қиладиган темир аравага тушиб белгиланган участкага жўнаб кетишди. Даставвал, ремонт қилинадиган участканинг икки томонига огоҳлантирувчи сигналлар қўйилди. Сўнгра, жадал иш бошлаб юборилди. Деярли ҳамма ишлар механизмлар ёрдами билан бажарилгани учун 4 соатга мўлжалланган иш 3 соатга етар-етмас қўлдан чиқарилди. Ремонт қилинаётган участканинг ҳар икки томонида ҳам поездлар тўхтаб қолмади.

М. Султонова, М. Жаҳонов, И. Мадраҳимов ўртоқлар шпалларнинг рельсларга бириктирилган жойларидаги болтларни эпчиллик билан мустаҳкамлаб чиқдилар. Кейин шпаллар орасидаги шағални шиббалашда дўстларига ёрдам беришди. Йўлчиликни шарафли касб деб билган бу азаматлар иш фаолиятлари давомида сира бракка йўл қўйишмаган.

Поезд ҳайдаётган машинист кўп жиҳатдан йўл ишчиларига ишонади. Чунки қанчадан-қанча одам ва халқ хўжалиги юклари ортиб бораётган составнинг манзилларга бехатар етиб бориши йўлларнинг бенуқсон бўлишига боғлиқ. Исроил Раймов бригадаси аъзолари ишлаётган участкадаги йўлларнинг ҳолати ҳамма вақт намунали ҳолатда бўлади. Шунинг учун ҳам бу участкадан барча поездлар тез ва бехатар ўтиб кетаверади. Йўлчиларнинг бу иши муносиб тақдирланди. Яқинда СССР Йўллар министрлиги ва Темир йўл транспорти ишчилари касаба союзи Марказий Комитети томонидан Исроил Раймовга «СССР темир йўлларининг энг яхши бригадири» деган ном берилди.

А. ЙУЛДОШЕВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ДА *босилгандан* КЕЙИН

«ФАРИШТА»НИ ИЗЛАГАН ОДАМ»

«Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил 16 февраль сонида босилган юқоридаги сарлавҳали танқидий мақолада Қўрғонтепа районидаги Пушкин номли 36-мактабнинг директори Мирза Умаровнинг кирдикорлари фош этилган эди. Умаров хотин устига хотин олиб, уларни хўрлаган. Ўз фарзандларини коммунистик руҳда тарбиялаш тўғрисида ғамхўрлик қилмаган.

Қўрғонтепа район халқ маорифи бўлимининг мудири А. Қодиров шу муносабат билан редакцияга қуйидагиларни билдирди.

«Фаришта»ни излаган одам» сарлавҳали танқидий мақола юзасидан ўтказилган текшириш натижасида газетада кўрсатилган фактлар тўғри эканлиги аниқланди. Текшириш якунини район халқ маорифи бўлимида муҳокама қилиниб, Мирза Умаров мактаб директорлиги вазифасидан олиб ташланди.

ТАЛАНТ БУЛОҒИ

Жамоатчилик университетлари тажрибасидан

Нукус шаҳрида жамоатчилик асосида техника ижодиёти ва иқтисодий билимлар университети ишлаб турибди. Университет машғулотларига қатнашаётган инженер, техник ходимлар, ишлаб чиқариш новаторлари, рационализатор ва экономистлар шаҳар корхоналарида рационализаторлик, ихтирочилик ишларининг қўйилиши, механизация ва автоматизация ҳамда меҳнатни ташкил этишни яхшилаш сингари масалалар юзасидан лекциялар тингламоқдалар. Шуни алоҳида қайд этиш керакки, университетнинг ҳар иккала факультетида лекция, конференция, савол-жавоб кечалари каби турли формалардан фойдаланилиб ўтказилаётган машғулотлар корхоналарда меҳнат унумдорлигини оширишга, корхона экономикасини кўтаришга ёрдам бермоқда.

Техника ижодиёти факультетининг машғулотларидан бири «Ихтирочиликни қандай ўрганиш керак?» деган темага бағишланди. Саксондан ортиқ тингловчи ихтирочи инженер-электрик А. К. Шевякиннинг шу темадаги суҳбатини мароқ билан тинглашди. У Қорақалпоғистон Автоном республикаси саноат корхоналарида рационализаторлик ва ихтирочилик ишлари қандай йўлга қўйилганлигини, ўзининг бу соҳадаги бой иш тажрибасини ҳикоя қилиб берди. Шундан кейин музокара бошланди. Саноатчилар ўзлари ишлаб турган корхонадаги ишлар тўғрисида ўзаро фикр алмашдилар. Факультетда ўтказилаётган ҳар бир машғулот ана шундай жонли, таъсирчан бўлмоқда.

Иқтисодий билимлар факультетининг машғулотларига саноат корхоналарининг раҳбарлари ва экономистлари актив қатнашишяпти. Бу ерда лекциялар ўқиш ва семинарлар ўтказишга шаҳардаги етук инженерлар, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қорақалпоғистон филиалининг илмий ходимлари жалб этилган. Статистика бошқармаси бошлиғининг ўринбосари И. А. Западинский машғулотлардан бирида «Шаҳар корхоналарида иш соатидан фойдаланиш» деган темада ўтказган суҳбатида корхоналарда иш соатларидан қандай фойдаланилаётганини чуқур анализ қилиб, айрим корхоналарнинг раҳбарлари бу масалага етарли эътибор бермаётганликлари натижасида иш соатидан унумли фойдаланилмаётганлигини кўрсатувчи конкрет фактларни айтиб берди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қорақалпоғистон филиали иқтисод секторининг илмий ходимлари А. Турсунбоев, З. Нажимовлар факультетда иқтисодий анализ кечаси ўтказишди. Улар тингловчиларга 5-қурилиш бошқармасида резервлардан фойдаланиш кўнгилдагидек эмаслиги, қурилиш ишларининг сифати ёмонлиги, механизмлардан яхши фойдаланилмаётгани ҳамда меҳнатни тўғри ташкил қилишга эътибор берилмаётганлигининг сабабларини айтиб бердилар. Қурилиш бошқармаси иш фаолиятида юз берган бу камчилик тўғрисидаги материаллар шу ташкилотга юборилди.

Натижа нима бўлди? Қурилиш бошқармасида университет машғулотида кўрсатиб ўтилган камчилик ва қимматли таклифлар ўрганиб чиқилиб, меҳнатни ташкил қилиш ва нормалаш юзасидан комиссия ҳамда жамоатчилик асосида кадрлар бўлими тузилди. Кичик бригадалар бирлаштирилди, меҳнатга ҳақ тўлашнинг аккорд-мукофот системаси кенг жорий этилди. Бу тадбирлар қурилиш бошқармасининг ишини тубдан яхшилаш имконини берди. Ҳозирги вақтда бошқармада планни бажармаётган бирорта ҳам бригада йўқ. Қурувчиларнинг 60 процентдан кўпроғи коммунистик меҳнат бригадаси ва зарбдори номини олиш учун курашмоқда.

Яна бир характерли мисолни айтмоқчиман. Намат-капа комбинатида бир неча йил ичида ўнлаб тонна жун чиқиндиси йиғилиб қолган эди. Чиқиндини тозалайдиган механизм йўқлиги сабабли бу чиқиндини қайта ишлаш имконияти бўлмаган. Қўл сеялкаси орқали чиқиндини қайта ишлаш учун жуда кўп вақт кетар ва маҳсулот таннархи қимматга тушарди. Қисқаси бу масала муаммо эди.

Техника ижодиёти факультетининг тингловчиси механик Ефремов жун чиқиндисини тозалайдиган махсус агрегат яратди. Бу агрегат ёрдамида жун чиқиндисининг ҳаммаси тозаланиб ва қайта ишланиши натижасида комбинат бир неча ўн минг сўм даромад олди ва маҳсулот тайёрлаш анча арзонга тушди. Бу мисол техника ижодиёти университети ижод булоғи, талант булоғи вазифасини ҳам бажараётганлигини кўрсатади.

Шаҳарда маданият, коммунистик ахлоқ, халқаро аҳвол, илмий атеизм билимлари, ёшлар учун табиий-илмий билимлар киноуниверситети, санитария-гигиена ва медицина билимлари университетлари ҳам ишлаб турибди. Бу университетларга турли касбдаги кишилар қатнашмоқдалар.

А. РОЗЕНФЕЛЬД,
Нукус шаҳар партия комитетининг лектор-консультанти.

СПОРТ ЯНГИЛИКЛАРИ

★ «Пахтакор» стадионида профессионал техника билим юрти ўқувчиларининг XII спартакиадаси байроғи кўтарилди. Спартакиада ўқув юрти ташкил этилганига 25 йил ва Ленин комсомолининг 40 йиллигига бағишланган.

★ Сув спорти саройида сув polоси бўйича республика биринчилиги бошланади. Область мусобақаларининг ғолиблари беш кун давомида чемпионлик номи учун куч синашади.

★ СССР терма командасининг аъзоси, тошкентлик А. Воличенко Берлинда бўлган халқаро учрашувларда «МП-6» моделида энг юқори кўрсаткичга эришди ва ҳурмат пьедесталининг биринчи поғонасига кўтарилди.

Тошкентдаги «Победа» маданият ва истироҳат боғида очилган Ўзбекистон халқ хўжалиги ютуқлари виставкасини минглаб ўзбекистонликлар, қардош республикалардан ва 19 чет эл мамлакатидан келган кишилар мароқ билан томоша қилдилар. Виставкада янгидан пахтачилик, сув хўжалиги, енгил ва озиқ-овқат саноати, оғир саноат ва машинасозлик, фан ва маданият ҳамда бошқа павильонлар очилади. Суратларда: Виставканинг: 1. Тўқимачилик машинасозлиги бўлими. 2. Энергетика бўлимида Тошкент ГРЭСи макети, 3. Марказий павильонда.

И. Глауберзон фотолари.

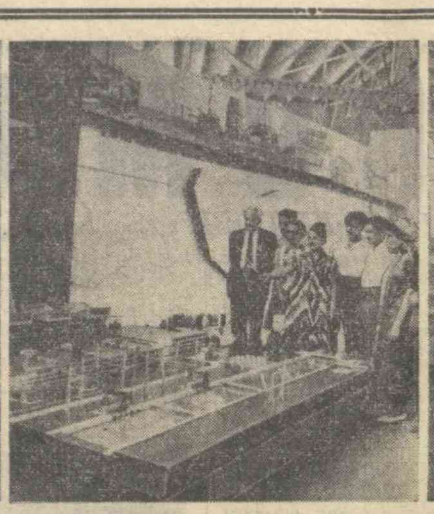

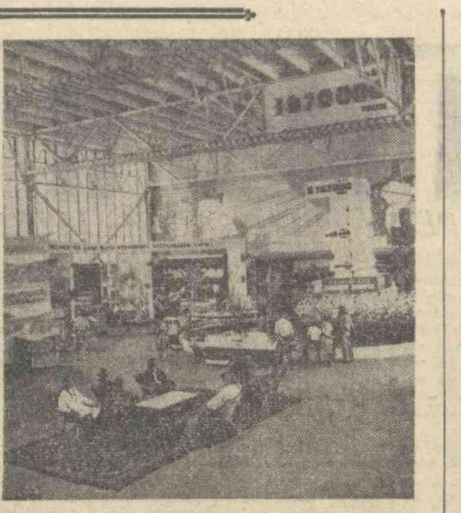

ЖАҲОН шу ҳафтада

ХАЛҚАРО ОБЗОР

САНТО-ДОМИНГО: ВАТАНПАРВАРЛАР САБОТ-МАТОНАТИ

Утган ҳафта ичида Доминикана Республикасида муҳим ўзгаришлар бўлмади. Вашингтон Америка денгиз пиёда аскарларидан бир неча минг киши Санто-Домингодан олиб чиқиб кетилди, деб довруқ солган эди. Бу ҳол Қўшма Штатларнинг ана шу кичкина республикани оккупация қилиб туриш характерини сира ҳам ўзгартирмади (бу аскарлар Американинг яқин жойларда турган ҳарбий кемаларига кўчирилди, холос). Латин Америкасидаги бир неча мамлакатнинг кичик отрядлари Америка босқинчиларининг йигирма минг кишидан иборат армиясига қўшилди. Бу армияни Америка давлатлари ташкилотининг чўлтоқ байроғи билан ниқоблаш иложини топа олмаётирлар.

АҚШнинг ўзига итоат қилувчи ҳукуматни вужудга келтириш мақсадида ишлатаётган найранглари ватанпарварларнинг қаттиқ қаршилигига дуч келиб, барбод бўлмоқда. Американинг махсус вакили Э. Банкер Америка давлатлари ташкилотининг Доминикана Республикасидаги комиссиясига бошчилик қилмоқда. Э. Банкер «масалани сиёсий жиҳатдан ҳал этиш йўлларини қидириб топиш» соҳасидаги ишлар бундан бир ой аввалдагидек ҳозир ҳам илгари силжимади, деб айтди. Франс Пресс агентлиги Санто-Домингодан олган хабарида доминиканаликларнинг кўпчилиги 1963 йилдаги конституцияга қайтишни ёқлаб чиқмоқда ва Кааманьо ҳукуматини қўллаб-қувватламоқда. Ватанпарварлар астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

АҚШнинг Доминикана Республикаси ички ишларига қуролли аралашуви тўғрисидаги масала ўтган ҳафтада Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик Кенгашида яна қараб чиқилди. Совет Иттифоқининг баёноти 3 июндаги мажлисда ўқиб берилди. Хавфсизлик Кенгашининг кўпчилиги ана шу баёнотда илгари сурилган масалаларни, хусусан «Америка мамлакатлараро қуролли кучлар»ни вужудга келтиришдан кузатилган асл мақсадларни фош қилиб ташлаган далилларни қўллаб-қувватлади. Баёнотда кўрсатиб ўтилганидек, ана шу қуролли кучлар АҚШнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг асосий принципларини бузиб, бошқа давлатларнинг ички ишларига жандармчиларча аралашиш қуролидан бошқа бир нарса эмас. Совет вакили Вашингтон Америка интервенциясини Америка давлатлари ташкилоти билан биргаликда қилинаётган ҳаракат, деб кўрсатишга уринаётганлигини яна бир марта таъкидлади ва бу интервенция зўр маккорлик билан қилинаётган қабиҳ жабр-зулмдан иборат, деди. Совет вакили интервенцияга чек қўйишни талаб қилди.

Бутун дунёда Доминикана халқи билан бирдамлик ҳаракати кучайиб бормоқда. Европа капиталистик мамлакатларидаги 18 коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг яқинда Брюсселда бўлиб ўтган кенгаши Доминикана Республикаси халқига қарата мурожаат қабул қилди. Кенгаш бу мурожаатида Америка Қўшма Штатларининг қонли интервенциясини қоралайди ва халқнинг асосий эркинликларни сақлаб қолиш учун, ўз мамлакатининг мустақиллигини ҳурмат қилишлари учун қаҳрамонона олиб бораётган курашини табриклайди.

БОНН: ИЗИДАН ЧИҚИБ ҚОЛГАН ИТТИФОҚ

Ташқи сиёсат масалалари билан шуғулланувчи комментаторлар канцлер Эрхарднинг АҚШга қилган сафарига якун ясашга улгурмасданоқ бошқа бир воқеа — президент де Голлнинг Боннга қиладиган сафари уларнинг эътиборини ўзига жалб этди. Ҳар иккала воқеа ўртасида муайян боғланиш бор. Кўп кишилар Эрхарднинг Америкага қилган сафарини де Голль билан учрашишга тайёргарлик кўришдан, Бонн раҳбарининг ўз позицияларини Вашингтон ёрдами билан мустаҳкамлашга уринишидан далолат беради деган фикрни изҳор қилган эдилар. Бунга эришиш унча қийин бўлмади.

АҚШ ҳукмрон доираларининг халқаро кескинликни кучайтириш йўли Ғарбий Германия милитаристлари ва реваншчиларининг айни муддаосидир. Эрхард Америка президенти билан учрашганидан кейин «Вельт Амзонтаг» газетасида босилган суҳбатида Жонсон билан мен «халқаро аҳволга баҳо беришда тамомила бир хил фикрдамиз» деб таъкидлади. Канцлер АҚШнинг Жанубий Вьетнамдаги агрессив сиёсатини бажонидил қўллаб-қувватлади ва менинг ҳукуматим Вашингтон кўраётган тадбирларни «жуда яхши англайди» деб уқтириб ўтди. Америка Қўшма Штатлари халқаро майдонда тобора якколаниб қолаётган ва унинг хатарли сиёсатини ҳатто НАТОдаги баъзи иттифоқчилари, хусусан Франция очиқдан-очиқ қоралаётган бир пайтда Бонннинг бу сиёсатни қўллаб-қувватлаши Вашингтон арбоблари учун муҳимдир, албатта. Вашингтон арбоблари ҳам тўрт—беш мамлакатдан иборат «атом комитети»ни — НАТОнинг ўзига хос ядро директоратини вужудга келтириш тўғрисидаги таклифи билан Бонн милитаристларини хурсанд қилдилар. АҚШнинг мудофаа министри Макнамара ана шу таклифни илгари сурган эди. Бу режа Германия Федератив Республикасига қўл келганлигини ва Германия Федератив Республикасининг ядро бомбасига бўлган иштаҳасини қондиришга интилиш натижасида илгари сурилганлигини пайқаб олиш қийин эмас. Директоратнинг тўрт-беш аъзоси қаторига Ғарбий Германия ҳам киритилишига ҳеч ким шубҳа қилмайди. Бу комитетда ядро қуролига эга бўлган Англия ва Франция қандай ҳуқуқларга эга бўлса, Ғарбий Германия ҳам шундай ҳуқуқлардан фойдаланган бўлур эди. Эрхард Вашингтонда бу таклифни зўр иштиёқ билан муҳокама қилди ва де Голлнинг эътиборини ҳам шу планга жалб этишга уриниб кўрган бўлса керак.

НАТОдаги ихтилофларнинг кучайиб бораётганлиги Эрхарднинг Вашингтонда олиб борган музокараларида ўртага қўйилган асосий масалаларнинг бири бўлди. Унинг де Голль билан қилган суҳбатларида ҳам шу масала ҳақида шубҳасиз, гап бўлди. Канцлер Вашингтон билан Париж ўртасида даллоллик қилиш ёки воситачи бўлиш ролини бажаришга уринганлиги ҳам эҳтимолдан узоқ эмас. «Нью-Йорк таймс» газетасининг обзорчиси Сульцбергер яқинда Париждан қуйидагиларни хабар қилди: Франция билан АҚШ ўртасидаги асосий ихтилофлар НАТОга тааллуқлидир. «Де Голль, — деб яна ёзади Сульцбергер, — сизлар «Европа стратегияси»ни эмас, балки «Америка стратегияси»ни амалга оширяпсиз, деб ҳисобламоқда. У, Вашингтон иттифоқ бўлишга эмас, балки протекторатга интилмоқда, деб ҳисоблайди». Вашингтоннинг фикрича, Ғарбий Германия Франциянинг мустақил йўлини заифлаштириш мақсадида унга (Францияга) тазйиқ кўрсатиши керак.

Бонн ўз зиммасига юкланган вазифани бажонидил қабул қилиб олади ва айни вақтда у томонга ҳам, бу томонга ҳам дўқ қилиб, бу вазифадан ўз манфаатлари учун фойдаланишга ҳаракат қилади. Де Голль Боннга келишидан олдин Ғарбий Германия матбуотида Бонннинг Парижга нисбатан «тоқати тоқ бўлмоқда», Ғарбий Германия Франция билан ҳамкорлик қилишга интилади, лекин американиклар билан ҳали яқиндагина мустаҳкамланиб олган иттифоқ ҳисобига Францияни қўллаб-қувватлаш ниятида эмас, деб шовқин-сурон кўтарилди. «Де Голль Ғарбий Германия пойтахтига келган вақтда, — деб огоҳлантирди «Генераль-анцейгер» газетаси, — бу ерда ўз планларига аввалгидан ҳам совуқроқ муносабатда бўлишларини ҳис этади».

Ҳар иккала мамлакат ўртасида кўп масалалар юзасидан жиддий ихтилофлар рўй берган ҳозирги шароитда изидан чиқиб қолган Бонн—Париж иттифоқида аввалги тенденциялар сақланиб қолади, деб фараз қилиш мумкин.

ВАШИНГТОН: ОҚ УЙНИНГ ЯНГИ ҚАРОРИ

АҚШнинг Жанубий Вьетнамдаги ҳарбий қўмондонлиги саккизинчи июнда Жанубий Вьетнам партизанларига қарши қуруқликда олиб борилаётган жанг операцияларида Америка қўшинларини бевосита қатнаштириш тўғрисида Вашингтондан расмий буйруқ олди. Мухбирлар давлат секретари Д. Раскка бу қарор АҚШнинг эндиликда «Вьетнамдаги урушда чинакам иштирок қилиши» дан далолат берадими деган саволни берганларида, Америка ташқи сиёсат бошқармасининг раҳбари буни тасдиқлади. Шарқи-Жанубий Осиёда, деб илова қилди у, чинакам жанглар давом этмоқда.

Шундай қилиб, Вашингтон Вьетнам халқига қарши агрессия доирасини кенгайтириш йўлида яна бир қадам қўйди. Бу қадам ғоят жиддий оқибатларга сабаб бўлиши мумкин. «Нью-Йорк таймс» газетаси бу қадамни қуйидагича таърифлайди: «Сайгонни қурол-яроғ билан таъминлаш, Жанубий Вьетнам қўшинларини жангга тайёрлаш ва уларни ҳарбий маслаҳатчилар билан таъминлаш программасини (аввалги президентлар бунга асос қўйган эди) президент Жонсон эндиликда Американинг Шарқи-Жанубий Осиёда бевосита уруш қилиш программасига айлантириб юборди».

Оқ уйнинг қарори нимадан далолат беради? Аввало, шундан далолат берадики, Вашингтон Вьетнамдаги ўз сиёсатини давом эттириш учун Вьетнамнинг жанубида Америка қўшинларини кўпайтириш ва уларни қуруқликдаги катта урушга актив жалб этишдан бошқа йўлни топа олмаётир. «Қўшма Штатлар, — деб таъкидлайди инглиз газетаси «Сан», — ҳозир Вьетнамда Жанубий Вьетнам армиясига умид боғламай ўз кучлари билангина уруш қилиш каби хатарли йўлга яқин келиб қолди». Англияда чиқадиган бошқа бир газета — «Ивнинг стандарт» газетаси Вашингтоннинг қарори «Жанубий Вьетнам армияси муқаррар мағлубиятга учраса керак, деб ҳисоблаётганликлари»ни исбот қилади деган фикрни илгари суради.

Бу газеталарнинг аҳволга шу тариқа баҳо бериш учун етарли асослари бор. Америка интервентлари ва уларнинг Сайгондаги қўғирчоқлари Вьетнамда муссон ёмғирлари ёғиши олдидан зўр бериб тайёргарлик кўрган эдилар. Бу ёмғирларнинг ёға бошлаганлиги уларни яна мағлубиятга учратди. Утган ҳафтада Куан-Нга атрофида жазо отрядларининг уч батальонидан кўпроғи тор-мор қилинди. Шу ҳафта ичида Донг-Ксюай остоналарида Жанубий Вьетнам қўшинлари бундан ҳам даҳшатли зарбага учрадилар. Партизанлар Донг-Ксюайни бир сутка ўз қўлларида ушлаб турдилар. Шуни ҳам айтиб ўтиш кераки, бу жангда американиклар ҳам Вьетнамдаги бошқа ҳар қандай операциядан кўра ўлган ва ярадор қилинганлар бўлиб кўпроқ киши йўқотдилар. Американинг ҳали яқиндагина Сайгондан қайтиб келган машҳур обзорчиси Ж. Олсоп шундай деб ҳикоя қилади: Сайгон армиясининг қисмлари бу жангларда ўз шахсий составининг қарийб 70 процентидан жудо бўлиб қолди. «Америка қисмларидаги бундай талафотлар, — деб ёзади обзорчи, — бутун армияни, бутун мамлакатни жиддий оқибатлар гирдобига ташлаган бўлур эди».

Вашингтоннинг янги қарори Қўшма Штатларнинг Жанубий Вьетнамда чуқур ботқоқликка ботиб қолганликларини кўрсатади.

И. ЛАПИЦКИЙ,
В. ХАРЬКОВ.
(ТАСС).

ДЎЗАХ[1)]

Хосе Висенте АБРЕУ.

Венесуэла ёзувчиси.

— Сиз адашяпсиз, мен Леонман.

— Адашяпманми-а? Йўқ, биз адашадиганлардан эмасмиз. Пастдаги камерада дўстинг ўтирибди. У ҳаммасини айтиб берди.

У ёлғон гапираётган бўлиши мумкин. Бу терговдагилар ишончини қозонишнинг синалган усули. Бундай вақтда жуда эҳтиёт бўлиш лозим. Ўша кунларда кўплар полиция қўлига тушиб қолган, аммо улар орасида мени айтиб берадиганлар йўқ. Мен яшириниб юрган жойларни деярли ҳеч ким билмасди.

— Уни бу ёққа олиб келинг. Такрор айтаманки, сиз адашяпсиз.

— Яхши. Кечагини олиб келинглар, — деб буюрди у. Ким адашаётганини ҳозир кўрамиз.

— Болаларингиз ҳурмати! — деб инграрди қўшни хонадаги киши. — Ўлдириб қўя қолинглар!..

— Ҳозир кўрамиз, ким адашаётганикин.

Девор ёнидаги қатор стулларда олти полициячи ўтирибди. Улар эснашиб, менга индамай қараб туришибди. «Кунгилчан» календарга ниманидир ёзиб қўйди. Матуте мудраб ўтирибди. Бирортасини қидираётгандек, агентлар тез-тез эшикни очиб қарашар, ҳеч нарса демай, ғойиб бўлишарди. Кимлардир зинадан кўтарилмоқда. Мен қулоқ сола бошладим. Бутун баданим титраб кетди. Юрагим тез-тез урмоқда. Мен қўрқиб турибман. Оёқ товуши тобора яқинлашяпти, хотиржам кўриниш учун бутун иродамни тўплашга тўғри келади. Бу оёқ товуши эмас, югуриб келаётганларнинг гусир-гусири-ю, улар гўё ҳозир мени босиб, топтаб ўтиб кетадигандек туюларди. Ўзимни бошқа нарсани ўйлашга мажбур қилдим. Сокин ва қуёш нурига чўмган кўчани кўз олдимга келтирдим. Нега бу кўчадан кетябман?.. Йўқ, бошқа, бемаъни фикрлар келарди. Қўрқув туман каби қуршаб ола бошлади. Қирғоғи кўринмайдиган дарёда чўкиб кетаётгандек бўлдим. Аъзойи баданим иродамга бўйсунмай қолди. Бу қўрқув аломати эди.

— Мени ўлдириб қўя қолинглар! — деб инграрди девор орқасидаги киши эшитилар-эшитилмас. — Ҳеч нарсадан хабарим йўқ.

Бу инграшни эшитиб ўзимга келдим. Улар кириб келишганда бутунлай ўзимни тутиб олган эдим. Ҳар бир гапни ўйлаб ҳисоб-китоб қилиб гапирадиган вақт келди. Бутун кучимни, иродамни тўплашим керак. Ҳушдан кетиб қолмасликка тиришиш, ҳеч нарсани унутмаслик зарур. Ҳозир мумкин қадар кўпроқ жим туриш, ҳеч қандай туйғуни билдирмаслик, улар томонга қарамаслик лозим. Ҳалиги титроқ босилиб, терга ботиб кетдим, аммо бу хаёлимни бўлмасди.

Улар кимни олиб келишди? Ким бўлса ҳам, мен у билан учрашишга тайёр турардим. Сотқинлик ботқоғида яшагандан кўра, ўлганим яхшироқ. Акс ҳолда инсон инсонликдан чиқиб қолади.

Чиндан ҳам бу бошланиши эди. Улар сўроқни калтаклашдан бошламоқчи эмасдилар. Улар сўроқ қилишнинг янги усулларини синаб кўришмоқчи эди, лекин бундан ҳеч нарса чиқмади.

Матуте шакарқамиш кесадиган мачетедан бир нечтасини олиб келди. Терговчим тиғлардан бирини қўлига олди.

— Ушла, ҳинд. Қўлларинг тиришиня ёзиб оласан...

Ҳинд Борхес серсавлат одам. У ҳинддан кўра кўпроқ негрга ўхшайди. Кўзининг оқи сарғайиб кетган. Қўлига мачетени олиб, кулиб қўйди. Мамнун бўлганидан бурун катаклари керилиб кетди. Бармоқлари учи билан тиғнинг ўткирлигини синаб кўрди. Сўнгра атрофимда айлана бошлади ва тўсатдан мачетенинг япалоқ томони билан орқамга туширди. Курагим ловиллаб кетгандай бўлди. Баданимга минглаб игна санчилди. Кўз олдим қоронғулашиб кетди. Ҳаддан ташқари чарчаган кишидек тиззаларим букилди. Терговчи кулиб қараб турибди. Матуте эса кўзини юмиб ўтирибди, у мудраётган бўлса керак.

Нафасимни ростлашга улгурмай, сал пастроқ жойга яна бир зарб тушди. Кейин калтак ҳисобига етолмай қолдим. Энди оғриқни сезмасдим. Бутун баданим қотиб қолган эди. Ҳинд эса оғир нафас оларди. У мачетени энди икки қўллаб ушлаб олганди. Калтаклаб чарчагани учун мени айблаб, тўхтовсиз сўкинарди.

— Ҳолинг қолмадику, — деди терговчи. — Овқат ейишингнинг мазаси йўқми дейман? Ёки кўп ичяпсанми?.. Менга бер.

Мен қалтирардим, лекин уриб чарчаган ҳинд ҳам қалтирарди. Гўё ўлим қучоғига кириб бораётгандек эдим. Кучим қолмади. Уларга қарадим. Қарадиму, аммо оғзимни очмадим. Ҳатто инграмадим ҳам. Кимнинг олдида инграйман?

(Давоми бор).

1) Боши газетанинг 13 июнь сонида.

ҚАРДОШ СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАРДА

ЖАЗОИР ФЕСТИВАЛИГА

БУДАПЕШТ. (АПН мухбири). Июнь ойининг охирида «Малев» авиакомпаниясининг махсус венгер самолётида Будапештдан Жазоирда бўладиган ёшларнинг IX жаҳон фестивалига 400 ўғил-қиз жўнайди. Бу делегация орасида ишчилар, кооператор-деҳқонлар, мактаб ўқувчилари, студентлар, инженер-техник ходимлари, юристлар, врачлар бор.

Фестивалнинг эстрада ва концерт майдонларида халқ оркестри, рақсчилар группаси ва венгер комсомолининг марказий хор ансамбли концертлар беради. IX жаҳон фестивалининг делегатлари машҳур артистлар Эржи Галамбош, Дюла Бодрога, Мария Толди, шунингдек венгер телвизион ёш талантлари кўригининг ғолибларини кўрадилар.

Спорт мусобақаларида Венгрия спорт мастерларидан найза отувчи Марта Антал, сузувчилар Чилла Мадарас, Дюла Добаи, штангачи Имре Фельди ва бошқалар қатнашади.

ҲОСИЛ ЙИҒИШТИРАДИГАН МАШИНАЛАР

БЕРЛИН. (АПН—АДН). Бу йил ГДР қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводлари Риза шаҳридаги металлургия заводида эритилган 558 тонна юқори сифатли қўшимча пўлат олади. Нейштадт машинасозлари масалан бу пўлатдан ҳосил йиғиб олиш мавсуми бошлангунча пландан ташқари ўнларча комбайнлар тайёрлаб беради.

Корхона коллективлари бу йил қўшимча равишда 39 миллион маркалик қишлоқ хўжалик машиналари ва улар учун запас қисмлар ишлаб чиқарадилар.

БРИГАДИРЛИК ЁЗИ

СОФИЯ. (АПН мухбири). Болгария комсомолларининг қарийб ярми — 600 мингга яқин ўғил-қизлари бу йил ёзда турли қурилиш объектлари ва қишлоқ хўжалигида ишлашади.

Республика ёшларининг кўнгилли меҳнати «бригадирлик ҳаракати» деб ном олган, у 1946 йили Георгий Димитров ташаббуси билан пайдо бўлган эди. Ёш бригадачилар жуда кўп яхши ишларни қилиб қўйишди. Комсомолларнинг қўли билан Димитровград шаҳри қурилди, Стар Планин тоғидан йўл ўтказилди. Перник-Волуяк темир йўл магистрали қурилди.

Бу йил ўғил ва қизлар «Сестримо» ва «Доспат-Вича» тоғ каскадлари, «Марица—Восток» энергетик комплекси, Врац шаҳри яқинидаги химия комбинати, Червен Бряг— Златна —Панеғ ва республиканинг энг муҳим кўпгина объектлари қурилишида қатнашадилар.

ЯНГИ САМОЛЁТ

БЕЛГРАД. (АПН — ТАНЮГ). Югославия қишлоқ меҳнаткашлари авиасозлардан яхши совға — «Утва 65» типидаги янги самолёт оладилар. Самолёт экинларни чанглаш ва ерларга минерал ўғитлар сочишга мўлжалланган. Яқин кунлар ичида бу самолётларни кўплаб ишлаб чиқаришга киришилади.

С. М. ДАГАЕВ

Ўрта Осиё темир йўли ҳаракат хизматининг бошлиғи, Фахрий темир йўлчи, 1943 йилдан буён КПСС аъзоси Сергей Михайлович Дагаев 11 июнда 59 ёшида фожиона ҳалок бўлди. 1922 йилдан то умрининг охиригача у темир йўл транспортида ишлади.

Талантли ташкилотчи Сергей Михайлович станция навбатчиси лавозимидан то темир йўл ҳаракат хизматининг бошлиғи даражасигача кўтарилди. 22 йил давомида у ўзининг бутун кучини, бой тажрибасини поездлар ҳаракатини ташкил этишни яхшилашга, ишлаб чиқаришга янги техника ва илғор усулларни жорий қилишга сарфлади. Ўзига нисбатан талабчан, ўртоқларига ғамхўр ва меҳрибон бўлган Сергей Михайлович Ўрта Осиё темир йўл магистралида катта обрў қозонган эди. У бир неча бор темир йўл бошқармаси партия комитети ҳамда темир йўл касаба союз комитети аъзолигига сайланди.

С. М. Дагаев Ватан олдидаги хизматлари учун Ленин ордени, икки марта Меҳнат Қизил Байроқ ордени, «Ҳурмат Белгиси» ордени, медаллар ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланган.

Ажойиб ўртоқ ва коммунист С. М. Дагаевнинг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланади.

Бир группа ўртоқлари.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

15 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт, 9.30 — Енгил куйлар, 9.45 — «Коммунистик меҳнат кишилари» (тож.), 10.30 — Ўзбек фильмларидан куйлар, 11.10 — «КПСС МК март Пленуми қарорлари амалда» (рус.), 11.25 — Концерт, 12.15 — Спорт эшиттириши, 12.30 — Шу кун тароналари, 13.40 — Г. Пишчаев куйлайди, 16.15 — Украина адабиёти ва санъати декадаси қатнашчилари концерти, 18.10 — Рус куйлари, 18.30 — Ўзбекистон композиторлари асарлари, 19.20 — Қорақалпоқ куйлари, 20.00 — «Қишлоққа эътиборни кучайтирайлик» (рус.), 20.10 — Симфоник асарлар, 20.45 — Жанговар атеистлар, 22.10 — Вальс кечаси, 22.40 — В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан. «Биринчи боғбон (рус.), 23.10 — «Менинг азиз кишим» Радиопостановка (Москва).

Телевидение

15 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — Телевизион янгиликлар, 18.25 — Кишилар раҳмат десин (саноат ходимлари учун), 18.55 — Реклама ва эълонлар, 19.00 — Дўзахдан қочиш номли бадиий фильмнинг 2-серияси. 20.30 — Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.35 — Телевизион янгиликлар, 20.55 — Концерт (Ўзбекистон радио ва телевидение хори ижросида), 21.25 — Қалб ва ном билан (телеочерк), 21.35 — Реклама ва эълонлар, 21.45 — Студентлар учун («Ёшлик» студияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 19.40 — Неаполлик бола, Оле Ликое ҳикояси (болалар учун), 20.05 — Тошкент янгиликлари, 20.15 — Фарғона тўқимачилик комбинати илғорлари (фотоочерк).

Рус тилида: 20.35 — Меҳмондўст денгиз (ҳужжатли фильм), 20.55 — Тошкент янгиликлари, 21.05 — Қўриқ ер, Минск кўчаси (ҳужжатли фильм).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/VI да Фауст, 16/VI да Масхарабозлар ва Концерт бўлими.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/VI да Катта концерт, 16/VI да Уғил уйлантириш.

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИДА — кундуз соат 12 ва 2-15 минутда кенг форматли рангли бадиий фильм Алангали йиллар қиссаси, кундуз соат 5 ярим, кеч 7 ярим ва 9 яримда панорамали рангли бадиий фильм Оқар Волга.

Чангда қолган гул (1 ва 2-серия) — «МИР», СОБИР РАҲИМОВ номли, НАВОИЙ номли, «ДРУЖБА» (1-залда), «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (кеч соат 7 ва 9 да), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз 4 дан), «ВОСТОК» (эрталаб 10, кундуз 1 ва кеч 7 да), «ЧАЙКА» (кеч 6 ва 9 да).

Деярли янги костюм — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 2 ва 4 да).

Мафтун ороллар — «ЁШ ГВАРДИЯ» (эрталаб соат 10 ва 11-45 минутда), «ЧАЙКА» (эрталаб 9.20 минут, 11 ва кундуз 12-45 минутда).

Ёр-ёр (рус тилида) — «ЁШ ГВАРДИЯ», «МОСКВА», «СПУТНИК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ҳозирча фронт мудофаада — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 4 гача), «ДРУЖБА» (кундуз 12, 4 ва кеч 8-15 минутда).

Бир сумка юрак — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Осмон калити — «ЮЛДУЗ» (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да).

Қуйди-чиқди бўлмайди — «ЧАЙКА» (кундуз соат 2 ярим ва 4-15 минутда).

Хазиналар ороли — «МОСКВА» (эрталаб соат 10 да).

Мозор орқали — СОБИР РАҲИМОВ номли (эрталаб соат 9 ярим ва 11 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 да бошланади)

Қуйди-чиқди бўлмайди — «УДАРНИК», «РАКЕТА».

Ёр-ёр (кеч соат 9 да), Деярли янги костюм (кеч соат 10-40 минутда) — КАФАНОВ номли.

Бир сумка юрак — «ФЕСТИВАЛЬ».

Ҳозирча фронт мудофаада — «ХИВА».

ГОРЬКИЙ НОМЛИ ПАРКДА

(ёзги театр)

16, 17 июнда

КОМИЛЖОН ОТАНИЁЗОВ

концертлари

Солистлардан Олмахон Ҳайитова, Гулчеҳра Исмоиловалар қатнашади.

Концерт кеч соат 8 яримда бошланади. Билетлар эрталаб соат 11 дан парк кассаларида сотилади.

ПУШКИН НОМЛИ ПАРКДА

15 июнь кеч соат 7 яримда,

«Янги жамият кишисини тарбиялаш — умумхалқ иши»

деган темада

ИЛМИЙ конференция

ўтказилади.

Конференция қатнашчилари учун катта концерт берилади.

СТЕНОГРАФИЯ ВА МАШИНКАДА ЁЗУВ РЕСПУБЛИКА КУРСИ

кундузги, икки сменали ва кечки бўлимларга

ЎҚУВЧИЛАР

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Олмазор кўчаси, 174-уй (Бешёғоч, Комсомол кўли ёнида). Кундуз соат 1 дан кеч 8 гача учрашилсин.

ТОШКЕНТ МАРКАЗИЙ ТЕЛЕГРАФИ

ТЕЛЕГРАФИСТЛАР

КУРСИГА

Ўрта маълумотли кишиларни

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 4 ой.

Курсни тамомлаганлар Марказий телеграфда иш билан таъминланади.

Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 28-уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

КУР БОЛАЛАР УЧУН МАХСУС РЕСПУБЛИКА МАКТАБ-ИНТЕРНАТИ

1-синфдан 11-синфгача

ўқувчилар

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш рус ва ўзбек тилларида олиб борилади.

Қабул қилинганлар тўлиқ давлат таъминотида бўлади.

Мактаб-интернатга ҳозирдан 20 августгача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Генерал Петров кўчаси, 20-уй.

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

1965 йил 25 июнь кундуз соат 2 яримда. Тошкент политехника институтининг қурилиш факультети советида (Якуб Колас кўчаси, 16 уй)

К. С. Абдурашидов — техника фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Иншоотлар деформациясини инструменталь метод билан аниқлаш» деган темада.

1965 йил 25 июнь кундуз соат 2 яримда, Тошкент политехника институти геология-разведка ва кон металлургия факультетларининг бирлашган илмий совети мажлисида (Гоголь кўчаси, 68-уй) геология-минералогия фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун:

Г. А. Терехова: «Мослашган гипдаги симоб-сурма конларининг бошланғич тарқоқланиш ореоллари» деган темада.

А. В. Мавлонов: «Фарғонадаги Андижон группаси конларининг карбонат коллекторларини ишлатиш хусусияти» деган темада.

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин (Навоий кўчаси, 17-уй).

1965 йил 29 июнь кундуз соат 2 да, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети физика факультетининг илмий совети мажлисида (Карл Маркс кўчаси, 32-уй, 51-аудитория)

Б. А. Отақулов — физика-математика фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Германий ва кремнийдан тайёрланган узун диодларнинг физик хоссаларини текшириш» деган темада.

Диссертация билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

ТАШКИЛОТЛАР ВА ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Тошкентдаги

1-ҒИШТ ЗАВОДИ БОШҚАРМАСИ

ҳар қанча миқдорда

ХОМ ҒИШТ,

шунингдек

ЯРИМТАЛИК ПИШИҚ ҒИШТ СОТАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Генерал Петров кўчаси, 88-уй.

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, № 26.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 26545. Редактор ўринбосарлари — 27914, 29323. Масъул секретарь — 34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 27283. Партия турмуши — 33469, 31226. Пропаганда — 27221. Саноат, қурилиш ва транспорт — 34780. Совет қурилиши — 33258. Қишлоқ хўжалик — 27604. Адабиёт ва санъат — 32036, 31226. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34451. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005, 33553. Иллюстрация — 34524. Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142. Коммутатор — 30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256, 30257, 30258.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64543. № В. 137. Р. 02047.